

پیرامون **مسجد جمکران**، سرمقاله‌ای در ۲۲ شهریور روزنامه جمهوری اسلامی درج شد که پس از آن پاسخ تولیت مسجد را در پی داشت و سپس پاسخ مجدد روزنامه جمهوری اسلامی را. که این سه مطلب در آرشیو این روزنامه موجود است:

<http://bit.ly/jamkaran1>

<http://bit.ly/jamkaran2>

همین مطلب نیز در سایت پرخواننده بازتاب (وابسته به محسن رضائی اینا!) درج شد که بعضا نظرات قابل استفاده‌ای ذیل آن دیده میشد و مطالعه لجاجتهای برخی ناآگاهان نیز انسان پندآموز را به تفکر و پناه بردن به خدا تشویق می‌نمود:

<http://baztab.com/news/48088.php>

<http://baztab.com/news/48745.php>

<http://baztab.com/news/49125.php>

ضمنا توصیه میشود مطلب زیر را که حاوی برخی نکات بدیع دیگر نیز هست، در ادامه مطالعه بفرمائید:

<http://bit.ly/jamkaran3>

آنچه در زیر می آید شامل سه مطلب مذکور + نظرات خوانندگان سایت بازتاب + مطلب لینک بالایی هست که توسط نویسنده وبلاگ «من و متعاهام» در یک فایل جمع آوری شده است...

<http://man-mote.tumblr.com>

پیامدهای اغراق در افکار عمومی درباره مسجد جمکران

(سرمقاله روزنامه جمهوری اسلامی در تاریخ ۸۵/۶/۲۲)

در حالی که با تبلیغات گسترده صداوسیما و دستگاه‌های دولتی و بسیاری از مداحان، نیمه شعبان سال جاری، بیش از یک میلیون نفر در مسجد جمکران قم حضور یافتند، برخی علمای دینی و کارشناسان فرهنگی، نسبت به پیامدهای اغراق در پدیده‌های دینی، هشدار می‌دهند.

تبلیغات بی‌رویه که از نظر شرعی و اجتماعی با تردیدهای بسیاری روبه‌روست، در حالی درباره مسجد جمکران، صورت می‌گیرد که بسیاری از زائران با اخلاص و ساده دل این مسجد، به دلیل ناآگاهی از میزان واقعی بودن این تبلیغات به رغم مسافرت به شهر قم، تنها به حضور در مسجد جمکران بسنده کرده و از زیارت حرم حضرت معصومه(س) که مورد سفارش مؤکد ائمه معصومین(ع) است، خودداری می‌کنند.

این در حالی است که اساس بنای مسجد جمکران، نقل مکاشفه یا رویای کشاورزی به نام «حسن بن مثله جمکرانی» است و در هیچ یک از روایات ائمه معصومین(ع)، سخنی از آن به میان نیامده و بسیاری از فضایل تبلیغ شده درباره مسجد جمکران، از جمله نماز چهل سه‌شنبه پیاپی در آن، از فضایل مربوط به مسجد «سهله»، واقع در شهر کوفه است و درباره انتساب این رویه به مسجد جمکران روایت محکمی از معصومین(ع) وارد نشده است.

در این حال، تبلیغات رسانه‌ای و دامن زدن به آن از سوی برخی دستگاه‌های دولتی همراه با اغراق از سوی بسیاری از مداحان، باعث شده است تا این مسجد از سوی عوام‌الناس به عنوان حرم امام زمان(عج) تلقی شود.

موج به وجود آمده تبلیغات درباره مسجد جمکران که در چند سال اخیر شدت یافته، موجب شده است تا بسیاری از مردم با اعتقادات غیر واقعی چون ملاقات امام زمان(عج)، بر اساس عشق و علاقه به حضرت ولی عصر(عج) با بیتوته کردن سه، پنج یا هفت روز در مسجد جمکران، در این مسجد حضور یابند که موجب بروز بسیاری از مشکلات بهداشتی، فرهنگی و اجتماعی برای مسجد جمکران و شهر قم شده است.

پیش از این شماری از علما و مراجع تقلید درباره برخی اقدامات بی‌پایه در این مسجد هشدارهایی داده بودند و از جمله پس از انتقاد آیت‌الله مکارم شیرازی به ایجاد تشکیلات شیشه‌ای سبزرنگ و چراغ در محراب، بلافاصله این تشکیلات از محل محراب جمع‌آوری شد.

ایجاد بناهای گسترده در مسجد جمکران، در حالی انجام می‌شود که بسیاری از اماکن زیارتی تشیع، که مرقد فرزندان و نوادگان ائمه شیعه است، در ایران و عراق مهجور مانده و نسبت به آنها از سوی دولت، صداوسیما و رسانه‌ها بی‌توجهی کامل صورت می‌گیرد.

روزنامه «جمهوری اسلامی» نیز در سرمقاله امروز خود، با انتقاد از این پدیده نوشته است: وقتی ما مسجد جمکران را تا آنجا از نظر تقدس بالا می‌بریم که از مساجد مثل مسجدالحرام، مسجدالنبی، مسجد قبا، مسجدالاقصی، مسجد کوفه و مسجد سهله نیز با فضیلت‌تر جلوه می‌کند و بر مشاهده مشرفه نیز تقدم می‌یابد و اعلام می‌کنیم که حدود سه میلیون نفر در شب و روز نیمه شعبان به زیارت این مسجد آمده‌اند و با تبلیغات بی‌سابقه، خیل مردم تشنه معنویت را از نقاط مختلف کشور به جمکران می‌کشانیم و سخنان مداحانی را می‌شنویم که به مردم وعده می‌دهند در اینجا امام زمان، علیه السلام را زیارت خواهند کرد و از اینجا، حاجت روا خواهند گشت و البته می‌دانیم که نه زیارتی در کار است و نه اتفاق دیگری می‌افتد، انتظار داریم در دراز مدت این مردم چقدر به این تبلیغات معتقد بمانند و پایه‌های فکری آنان دچار لرزش و پوکی نشود؟

مسجدي که بر اساس يك خواب ساخته شده، حداکثر این است که مثل سایر مساجد محترم است، اما بر چه مبنایی این همه تبلیغات و معجزه و کرامت برای آن می‌سازیم و به خورد خلق الله می‌دهیم؟ برای آشنایی با عواقب این کارها، به پرونده افرادی که با سوء استفاده از عوام‌زدگی مردم، خود را رابط امام زمان یا ملاقات کننده با ایشان و یا حتی خود امام زمان معرفی کرده‌اند و چه اعتقادات دینی را که از بین برده‌اند و چه خانواده‌ها را متلاشی کرده‌اند و چه و هن‌ها که برای دین به وجود آورده‌اند، مراجعه کنید و نسبت به خطر عوام‌زدگی هشیار باشید.

متأسفانه سایر جشن‌ها و عزاداری‌های دینی ما نیز اکنون گرفتار عوام‌زدگی و سوء استفاده سوداگران و فرصت‌طلبان است و فریاد رهبر معظم انقلاب و مراجع عظام نیز از تحریفات و خرافات و سطحی‌نگری‌هایی که در جشن‌ها و عزاداری‌ها دامن زده می‌شود بلند است، اما آیا از این نوشتن‌ها و آن فریادها اگر يك نهضت فکری متکی بر پشتوانه‌های عملی آنها را همراهی نکند، کاری ساخته است؟ پاسخ قطعا منفی است؛ بنابراین، دلسوزان دین و نخبگان فکری و علمی باید وارد صحنه شوند و با خطر عوام‌زدگی مبارزه‌ای سخت را آغاز کنند و البته تا رسیدن به نتیجه قطعی از پای ننشینند.

نظرات کاربران

به نام خدا.

خیلی جالب بود. به عنوان یک شیعه و عاشق امام زمان به شدت نسبت از این گونه اغراق‌ها نگرانم. از حوزه‌های محترم علمیه، علمای اعلام و تمام دستگاه‌های ذی ربط به ویژه صدا و سیما می‌خواهم توضیح بفرمایند.

با سلام به همه دوستداران ولایت. البته میدانم طبق معمول چاپ نمیشود ولی مینویسم. پس حدیثی که منتسب به امام زمان ارواحنا فداه است مبنی بر اینکه هرکس دو رکعت نماز در مسجد جمکران بخواند همانا دو رکعت نماز در کعبه گزارده یعنی چه؟

می‌دونم منعکس نمکنید ولی: آنچه مهم است اینست این مسجد بهانه‌ای برای ایجاد رابطه مردم با امام زمان شده است و یاد حضرت را در دل‌ها زنده میکند حالا شما از این امر ناراحت هستید. هرچه باشد آنجا مسجد است و هر چه شلوغ باشد باید خدا را شکر کرد ضمن اینکه بسیاری از بزرگان هم خود را مقید به حضور در این مسجد می‌کردند.

بسمه تعالی

متأسفانه یکی از عوام‌هایی که باعث تشویش خاطر علاقمندان به ساحت مقدس امام زمان (عج) میشود عنوان کردن مطالبی از این قبیل نویسندگانی است که اطلاعات کافی راجع به مسائل ندارند. مسأله مسجد مقدس جمکران نیز یکی از این مسائل است لذا به نویسنده این مطلب پیشنهاد میکنم بطور مفصل راجع به این مسأله تحقیق کرده و آنرا با واقعیت تطبیق دهند تا حقیقت مطلب آشکار گردد. البته من هم باشما پیروانم غلو کردن بعضی از افراد در مسائل اعتقادی و سوء استفاده از حسن نظر مردم موافقم اما نباید مطالب را باهم خلط کرد.

هر مکانی که باعث شود انسان اندکی بخود آید و دقایقی را از این زندان خاکی تن رها شود و به معبود خود نزدیک شود مقدس است

مدتی است که عنوان "مسجد مقدس جمکران" در مطبوعات و مجاری خاص خبری زیاد به چشم می‌خورد. کلمه مسجد همیشه تقدس را به همراه خود دارد و تقدس جزو ذات مسجد است. لذا همیشه و در همه موارد کلمه مسجد بدون اضافه کردن صفات دیگر بکار گرفته میشود. مثلاً مسجد الحرام یا مسجد النبی. ولی بکار گیری عنوان "مسجد مقدس جمکران" که بسیار دیرینه انتخاب شده گویا میخواهد این مطلب را القا نماید که مسجد جمکران تقدسش از مسجد الحرام و مسجد النبی و دیگر مساجد هم بالاتر است. در فرهنگ دینی ما از زمان رسول خدا تا کنون عنوان مسجد بدون هرگونه پیشوند یا پسوندی استفاده شده اما طی چند سال اخیر متولیان مسجد جمکران اصرار زیادی در تبلیغات خود بر مقدس تر بودن مسجد جمکران نسبت به همه مساجد دیگر دارند. وگرنه لزومی ندارد کلمه "مقدس" به "مسجد" اضافه شود. اگر متولیان مسجد جمکران به عناوین بزرگترین مساجد اسلام "مسجد الحرام" "مسجد النبی" "مسجد الاقصی" توجه نمایند ملاحظه خواهند فرمود که هیچک از کلمه "مقدس" استفاده نمیکند!

می‌دانم که این نوشته را خوانندگان نخواهند خواند اما برای وظیفه می‌نویسم.

امام خمینی خطاب به آقا مصطفی که از ایشان می‌خواست مانند مردم عامی به زیارت امیرالمومنین نرود فرمود: مصطفی این عوامی را از ما نگیر! هیچ يك از اعمالی که در جمکران انجام می‌شود ساختگی و خرافاتی نیست اگر چه در این نوشته سعی شده است که جعلی القا شود. قضیه عریضه و چاه در مفتاح الجنان هست. نمازی هم که در آن خوانده می‌شود نماز امام زمان است که البته در همه جا قابل خواندن است. نماز تحت مسجد مربوط به همه مساجد است. هیچ يك از اموری که مربوط به جمکران است خرافاتی نیست و همگی دارای اصل و بنیانی محکم در روایات و احادیث دارد. اساس مسجد نیز به لحاظ مسجد بودن هیچ شکي در آن نیست. و اما انتساب آن به حضرت صاحب (ع) مانند انتساب پارچه‌ای است که به حرم اباعبدالله متبرک شده باشد.

کرامات متواتری که در مسجد جمکران از جمله مواردی که صریحاً توسط مقام معظم رهبری مورد تصدیق واقع شده گویای آن است که انتساب این مسجد به حضرت ولی عصر (ع) قطعی است.

این تقدس برای جمکران مانند تقدسی است که نجف با حضور امیرالمومنین یافته و دارالسلام به خاطر حضور علمای بزرگ یافته است. پادمان نرود: شرف المکان بالمکین

سلام علیکم؛

بهرتر است با تولیت مسجد جمکران که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری تعیین و اداره می شود هم در این باره مصاحبه ای داشته باشید تا آنها هم اگر صحبتی دارند بیان کنند زیرا از بازتاب که مورد اعتماد مخاطبان فرهیخته ای است بعید است یک طرفه به قاضی برود.

تا آنجا که اینجانب اطلاع دارم این مسجد نه تنها بر اساس رؤیا ساخته نشده بلکه ملاقات رخ داده بین حسن بن مثله جمکرانی و امام مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در حال بیداری و در همین مکان مقدس و با دستور مستقیم خود حضرت بنا شده است.

آیت الله مکارم شیرازی در این باره این گونه تأکید کرده اند: «جاذبه نیرومند معنوی مسجد مقدس جمکران به اضافه فضاء حوائج و حل مشکلات فراوانی که مردم از عبادت در آن و توسل به حضرت مهدی ارواحنا فداه دیده اند سبب شده که روز به روز بر شکوه دامنه آن افزوده شود و خیل مشتاقان از سراسر این کشور پهناور اسلامی، بلکه از خارج از کشور در مواقع مختلف به سوی آن بشتابند و از این چشمه کوثر و منبع خیر و برکت هر کدام به مقدار استعداد خود بهره گیرند. علمای بزرگ همواره برای این مسجد احترام خاصی قائل بوده اند و در آن راز و نیاز فراوان داشته اند و هم اکنون نیز مورد توجه علما و فضلا و مراجع بزرگ است. مسجد جمکران مطابق روایت موجود به فرمان حضرت مهدی مولانا صاحب العصر و الزمان برای هدف بزرگی در این منطقه خاص از شهر تاریخی، مذهبی قم ساخته شده و حسن بن مثله جمکرانی که مردی پاکدل و پاک سرشت بود، در بیداری (و نه در خواب) این دستور را دریافت کرده و با تشریفات خاصی این مسجد را بنا نمود.

به همین دلیل هر کس در فضای ملکوتی آن قرار می گیرد احساس روحانیتی عجیب و جاذبه معنوی فوق العاده می کند.»

متصدیان بازتاب بهتر است در نظر داشته باشند که گرچه بسیاری از مردم از عظمت و فضیلت این مکان مقدس غافلند و به آن توجهی که باید داشته باشند ندارند اما در پیام حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه) آمده است که به مردم بگوئید قدر این مسجد را بدانند و در همین راستا است که مراجع بزرگ و آیات عظام مانند آیه الله حائری و مؤسس حوزه علمیه قم و بروجردی و حجت و گلبایگانی و مرعشی نجفی و شیخ مرتضی حائری (قدس سره) برای این مسجد اهمیت زیادی قائل بودند.

فضائل و مناقب و برکات این مسجد بیش از این است که بتوان بیان کرد.

حضرت بقیة الله (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بر حسب نقل محدث نوری و غیره درباره مسجد جمکران چنین فرمودند: «من صلی فیہ کمن صلی فی البیت العتیق». یعنی خواندن نماز در این مسجد همانند خواندن نماز در کعبه است.

از قداست این مسجد همین بس که زنجیرهایی که دورتادور مکان ساخت مسجد به دستور حضرت کشیده شده بود تا مدت ها مردم قم را شفا می داده و این موضوع به صراحت در کتب مربوط به تاریخ قم و جمکران ثبت و ضبط است.

در ضمن می توانید با مراجعه به انتشارات مسجد جمکران که ظاهراً بالاتر از میدان حر قرار دارد هزاران خاطره از کسانی از جمله یک کودک سنی مذهب که ظرف سال های گذشته با عنایات حضرت در این مسجد شفا گرفته اند را مطالعه فرمایید.

در ضمن پایگاه اطلاع رسانی رسمی مسجد مقدس جمکران با نشانی www.jamkaran.info مراجعه کنید تا سؤالات و شبهه های ذهنی خود را مطرح کنید و پاسخ بگیرید.

حضرت امام خمینی (س) هم در این باره می فرمودند: «امام می فرمودند: «در دوران جوانی، ما پنجشنبه و جمعه ای بر ما نگذشت مگر اینکه با دوستان جلسه انسی تشکیل دهیم و به خارج از قم و بیشتر به سوی جمکران برویم»

متأسفانه نویسنده مطلب فوق در مورد نفی نماز چهل شب و ملاقات با حضرت در این مسجد تا آنجا پیش رفته که نظر صریح بسیاری از مراجع عظام تقلید در خصوص اهمیت و تقدس این مسجد تا حدودی زیر سؤال رفته است.

آیت الله مرعشی نجفی در این خصوص فرموده اند: «در این مسجد شریف مکرر کراماتی دیده شده است که مرحوم شیخ محمد علی کجوئی معروف به قمی در کتاب تاریخ قم در جلد اول و دوم اشاره کرده به کراماتی که در آنجا اتفاق افتاده است و اشخاصی که شرفیاب حضور مبارک حضرت ولی عصر (علیه السلام) شده اند.

حقیر خدام مکرر کراماتی در آنجا «مسجد جمکران» مشاهده کرده ام، چهل شب چهارشنبه مکرر موفق شدم که در آن مسجد بیتوته کنم و جای تردید نیست که از امکانی که مورد توجه و منزلت برکات الهی می باشد و بعد از مسجد سهله این بهترین مقام و بهترین جایی است که منتسب به حضرت ولی عصر (عج) می باشد. ماجرای هم از مقام معظم رهبری نیز درباره عظمت و مشکل گشایی این مسجد نقل شده که به این شرح است: سید حسن نصر الله (دبیر کل حزب الله لبنان) می گفت: یک دفعه به همراه شورای حزب الله لبنان محضر مقام معظم رهبری بودیم. اوج سختی و تنگنایی ما بود و خیلی به حزب الله سخت می گذشت کنفرانس شرم الشيخ هم صورت گرفته بود و خیلی به حزب الله سخت می گذشت کنفرانس شرم الشيخ هم صورت گرفته بود، همه توطئه ها شده بود که حزب الله را نابود کنند.

موقعی که ما با رهبر معظم جهان اسلام دیدار داشتیم ایشان به ما امید دادند و فرمودند: شما پیروز می شوید، این چیزها زیاد مهم نیست پس اضافه کردند: من در اداره امور کشور بعضی وقتها حل مسائل برایم دشوار می شود و دیگر هیچ راهی پیدا نمی شود، به دوستان و اعوان و انصار می گویم که آماده شوید به جمکران برویم، راه قم را پیش می گیریم و راهی مسجد جمکران می شویم»

آیت الله بهجت نیز درباره این مسجد فرموده اند: «حرف من این است که ما معتقدیم این مشاهد مبارکه و مساجدی نظیر مسجد جمکران مستغنی از معرفی هستند، ما بر این اعتقاد هستیم. اگر کسی بگوید رفتم و چیزی در آنجا ندیدیم به حسب ظاهر باید گفت از روی اعتقاد صحیح نرفته است یا برای امتحان رفته یا همینطور رفته است. بهر حال بهترین معرف این اماکن خودشان هستند.»

متأسفانه باید عرض کنم که با این همه اینجانب خود تا کنون به رغم اینکه چند بار تا آستان در ورودی مسجد جمکران رفته ام اما از زیارت این مسجد مقدس محروم بوده ام و از شدت هیبت این مکان مقدس، نتوانستم وارد محدوده آن شوم؛ لذا امیدوارم خداوند به برکت نگاشتن این مطلب در دفاع از تقدس فوق العاده این مسجد، زیارت و نماز و دیدار جانانه حضرتش را نصیب این حقیر فرماید.

من دبیر دینی و عربی هستم. خانم نیز همینطور. سال گذشته برای نیمه شعبان رفتیم جمکران و بنا به سنت متداول طی سالهای اخیر خانم عریضه نوشت و انداخت داخل چاه وقتی من بهشون گفتم هم خدا و هم امام عصر وقتی کنارت هستن دیگه چه نیازی به نوشتن عریضه و اونم انداختن داخل چاه هست چیزی نمونده بود طلاقمه ما را همانجا امضا کنند! جالب اینه امسال درست در روزهای نزدیک نیمه شعبان هر دو نیت ایشان بر آورده شده و من مانده ام با يك دنیا حرف همسرم!!!

از منبع موثق شنیده ام که مرحوم امام خمینی بعد از بازگشت به ایران چند روزی به شهر قم عزیمت کردند. در این سفر آقای امام جمارانی ایشان را مشایعت می کردند. هنگام نماز ظهر عده زیادی از مردم قم در مسجد جمکران تجمع کرده و انتظار داشتند که نماز را به امامت حضرت امام در آنجا برگزار نمایند. آقای جمارانی این مطلب را به استحضار امام می رساند اما امام خمینی از رفتن به مسجد جمکران و اقامه نماز در آنجا امتناع می ورزد و دلیل آن را قداست غیر واقعی مسجد مذکور اعلام می کند. صحت این مطلب را می توان از آقای امام جمارانی پرسید.

حسینی

به نام خدا

مسجد جمکران مکانی است که هر هفته دهها هزار نفر برای دعا و نیایش به آنجا عزیمت می کنند تا آنجا که من اطلاع دارم اکثراً قبل و یا بعد از مسجد جمکران به زیارت حرم حضرت معصومه (س) مشرف می شوند برنامه های مسجد جمکران برای شب های سه شنبه عبارت است از قرائت قرآن- بیان احکام- سخنرانی- خواندن دعای توسل.

در ضمن لازم به ذکر است:

- نماز چهل سه شنبه را برای اولین بار شنیدم که کسی جز اعمال مسجد جمکران بداند

- در مورد بنا های گسترده که در متن آمده است لازم به ذکر است مسجد جمکران دارای امکانات بسیار ضعیفی (پارکینگ - سرویس بهداشتی - آب آشامیدنی و...) برای پذیرایی از خیل زوار خود است و این زوار اکثراً به همراه خود زیر انداز و... به همراه می آورند

- کسی مدعی نشده است که تقدس مسجد جمکران از مسجد الحرام و... بالاتر است بلکه اعتبار مسجد جمکران این است که هر هفته دهها هزار نفر شیعه دوازده

امامی (با امکانات بسیار ضعیف) برای دعا و نیایش برای ظهور امام خود به آن مکان عزیمت می کنند که بعید می دانم این اتفاق در مسجد دیگری از مساجد جهان

اسلام اتفاق بیافتد

- در زمانی که رسانه ملی ۲۴ ساعته وقت خود را برای نمایش فوتبال - فیلم - سریال و برنامه های که اکثراً محتوی ندارند مشغول می کند نمایش تصویری از مسجد

جمکران به عنوان محلی برای دعا و نیایش برای ظهور امام خود باید باعث خوشحالی مومنین باشد.

در خاتمه از تمامی عزیزانی که انتقاداتی نسبت به مسجد جمکران دارند خواهش می کنم يك شب سه شنبه به قم تشریف ببرند و انگاه در مورد حرم حضرت معصومه

(س) و مسجد جمکران قضاوت کنند

با تشکر

به راستی همان طور که گفته اید مسجد جمکران حداکثر يك مسجد است که در آن از امام زمان یاد می شود. اخیراً کسی از من سؤال می کرد که آیا امام زمان از مسجد جمکران ظهور می کند؟ این سؤال ها نشان از عمق فاجعه ی عوام زدگی است. توجه کار بر محترمی که نوشته است: نه به او شوری شور به این نکته جلب می کنم که استفاده نادرست از موضوع مسجد جمکران ممکن است عقیده ی مردم را نسبت به امام زمان علیه السلام نیز سست کند. خدا معرفت درست ما را نسبت به آن حضرت بیشتر کند و خدا به شما خیر دهد که جرات کردید و این حرف درست را نوشتید.

متأسفانه بزرگترین آفتی که ملت ما را تهدید میکند باورهای سطحی و خرافات می باشد که يك نمونه آن قداست بخشیدن بیش از حد به مسجد جمکران میباشد با نگاهی به اطراف خود می توانید دهها مورد مشابه را ملاحظه نمایید اما آنچه باعث تأسف است سکوت علمای اعلام و در مقابل موج سواری صدا و سیما بر احساسات مذهبی مردم است که افکار عمومی را دست کم گرفته اند. از بازتاب و رونامه جمهوری اسلامی که جرات کرده اندویکی از بزرگترین آفت های دینی مردم را مطرح کرده اند و در واقع یکی از دردهای دل امام زمان (عج) را مطرح کرده اند صمیمانه تشکر می کنم. حسین مهدوی - آزاده

شجاعت در بیان واقعیت ها در مورد باورهای دینی به ویژه از جانب مدعیان اصول گرایی در برابر توده مردم و بخشی از بزرگان سنتی کار سختی است امیدوارم که در این راه پایدار باشید. اگر بیان نکات مثبت باورها و رفتارهای دینداران مستحب است بیان اشکالات ایشان از جانب دلسوزان واجب است و الا پیامد آن دامن همه جامعه را خواهد گرفت. شهید مطهری یکی از علل گرایش به مادی گری را اعتقادات غلطی میدانند که در کودکی به افراد باورانده میشود و سپس غلط بودن آن روشن میگردد.

کافیست تا رفتار يك فرد چه عامی و چه غیر عامی وقتی به جمکران می رود با رفتار همان فرد وقتی به مرقد امام رضا یا دیگر ائمه می رود را توسط په دوربین مخفی کنترل کنید. هیچ تفاوتی نخواهد داشت. و این یعنی که نعوذ بالله برای امام زمان مرقدی ساخته شده و مردم هم مرتب به زیارت آن می روند.

متأسفانه در خصوص فلسفه امام زمان و مسایل اصلی غیبت نه تلویزیون و نه جای دیگر نمی شود پاسخ سوالات بی انتها را گرفت. فقط و فقط يك سری معجزه و خاطره نقل می شود. من به عنوان په شهروند شیعه نسبت به خیلی از مسایل مربوط به امام زمان نه تنها سوال دارم که در همه آنها تشکیک کرده ام ولی هیچ جا جواب مناسبی نگرفته ام و خیلی جاها هم جرات پرسیدن ندارم.

خدا آخر و عاقبت همه ما را ختم به خیر بگرداند.

یکی از مباحثی که در آسیب شناسی دینی مطرح است، افراط و تفریط در میانی اعتقادی است، که در روایات بسیاری مردود شمرده شد. و این، نه تنها دامن گیر عوام، بلکه خواص نیز از آن بی بهره نیستند. در قم (مرکز فقهی شیعه) مشایخ و بزرگان، که برخی از بزرگان آنان را تالی تلو معصومین قرار داده اند، در گمنامی کامل خفته اند و حتی خواص و اهل علم نیز از آنان غافلند. اما متأسفانه صدا و سیما که عده ای افراد ناآگاه به دیانت، متولی امور فرهنگی و دینی آن هستند برای این قبیل اماکن (بر فرض صحت) تبلیغات گسترده ای بهراه میاندازند که حد و حصری برای آن نیست و نتیجه آن این است که حرم حضرت معصومه خالی و مقابر مشرفه شیخان و صدوقین و ... گمنام.

ساری/ حسینی

بسم الله الرحمن الرحيم

اگرچه دغدغه دین داشتن امر مبارکی است اما تضعیف نابخردانه و جاهلانه دین و اعتقادات صحیح بسیار خطرناک و گناهی نابخشودنی است.

۱_جناب حسن بن مثله نه در رویا و مکاشفه بلکه در بیداری مشرف به دیدار حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف شدند.

۲_از آن زمان تا به امروز علما و مراجع عالیقدر شیعه جریان این مسجد را تایید نموده اند. شما را به تحقیق در این زمینه دعوت می کنم.

در ضمن شما که فکر نمی کنید که علمای

گرانقدر و محقق شیعه جو زده بوده اند؟!!!

۳_سخن آخر با مسوولین بازتاب: سایت شما امروز یکی از سایتهای پر بیننده است لذا در

ارایه مطالب باید دقت شود "بالاخص در امور

اعتقادی" باید از متخصصین مطلب پذیرفت نه

از افراد بی اطلاعی مثل نویسنده این مطلب

که حتی اطلاعاتش راجع به مسجد مقدس

جمکران از پیرزنان قدیم نیز کمتر است. هشدار

می دهم: نکند شما در دام منحرفین بیفتید و

اعتقادات صحیح شیعه را منکر شوید که نفرین خدای تبارک و تعالی ومومنین را بجان

خریده اید.

۴_راجع به مسجد مقدس جمکران کتابهای

تحقیقی مستقلی از سوی واحد تحقیقات این

مسجد تالیف شده است. به این کتابها مراجعه کنید و بدون علم حرفی نزنید: "ولا

تقف ما لیس لك به علم ان السمع والبصر و

الفواد كل اولئك كان عنه مسوولا".

۵_امام زمان و ولی مطلق عصر و صاحب حقیقی زمان "حضرت حجه بن الحسن المهدی

روحی لتراب مقدمه الشریف الفداء فرموده اند:

هر کس در این مسجد (مسجد مقدس جمکران) نماز بخواند گویا که در مسجدالحرام و

در کنار کعبه مشرفه نماز خوانده است.

و این مردم به ندای امام خود فقط گوش جان

می سپردند ولو کره الکافرون.

ای مگس عرصه سیمرغ نه جولانگه تواست

عرض خود می بری و زحمت ما می داری

والسلام علی من اتبع الهدی

این گونه اظهار نظر کردن درباره موضوعاتی که دنیا و آخرت مردم را مورد خطاب قرار میدهد درست نیست و سبب بی اعتمادی اذهان عمومی می گردد و تا جایی که من می دانم بسیاری از بزرگان به عظمت معنوی این مسجد معزز تاکید دارند. جمع شدن میلیونی مردم هم در این مکان بیش از آنکه باعث نگرانی شما شود سبب امیدواری ما می شود چرا که این همه مردم برای اظهار ارادت به امام عصرشان به این مکان آمده اند و اینگونه اجتماعات حتما مورد عنایت حضرت ولیعصر(عج)قرار خواهد گرفت. از اظهارنظر درباره دین مردم آن هم به این راحتی برسید که عِقاب سخت پروردگار را به دنبال دارد.در پایان تقاضا دارم آن دسته از علمای دینی و کارشناسانی که از این حرکت نگران شده اند را معرفی نمایید تا ما هم با آنها آشنا شویم.

بنده حرفهای شما را رد نمی کنم ولی همین آقای به اصطلاح سردبیر روزنامه جمهوری که این چنین بدون مقدمه احساسات ۷۰ میلیون آدم را به بازی می گیرد و با تندی در باره مسجد می نویسد که اگر عوام بخوانند دیگر ارزشی (حتی به حد يك مسجد) برای جمکران قائل نیستند و یا زده می شوند از این زد و نقیز ها در نظام

اینکه امکان دارد کسی از رفتن به مسجد جمکران حاجت گرفته باشد يك بحث است و اینکه آنجا زیارتگاه آقا امام زمان باشد يك بحث دیگر است. بعید می دانم کسی مدرک قطعی داشته باشد که آنجا زیارتگاه آقا باشد اما خوب کسانی که به آنجا می روند به آقا امام زمان متوسل می شوند و حاجت روا می شوند. نمی دانم ولی شاید اگر همین خلوص نیت و طلب را در مسجدی دیگر داشتند باز هم حاجت روا می شدند. اما وجود يك چنین مسجدی که جمع زیادی را دور خود جمع می کند دارای يك نکته جالب است و اینکه از این فرصت می توان بوسیله نخبگان دینی در جهت تصحیح تفکرهای غلط رایج استفاده کرد. تابحال موارد زیادی را نوشته ام و آنها را در سایت قرار ندادید. فکر نمی کنم این مورد را نیز قرار بدهید لذا نوشتم که حداقل خودتان بخوانید و برای مسئولین ذي ربط مطرح کنید.

این را می نویسم مانند دهها مطلبی که قبلا نوشته و ارسال کرده ام و مطمئن هستم که نه خواننده می شود و نه منعکس می شود لیکن بر حسب وظیفه مجبورم بنویسم. متأسفانه دین و مذهب به شدت آلوده به خرافه و گرافه گویی شده و دستمایه جمعی سودجو قرار گرفته و در این میان اندیشمندان و علما نیز سکوت اختیار کرده اند. من هیچ بحثی در خصوص این مسجد ندارم فقط يك خواهش دارم که سر قفلی اماکن و مغازه های اطراف آن را در این سایت منعکس کنید تا سر خوانندگان سوت بکشد همچنین روند رشد ساخت و ساز این مسجد بخصوص فضاهای تجاری و خدماتی آنرا مورد توجه قرار دهید. خدا نکند روزی بگویند که این همه تبلیغ و کشاندن مردم به این مسجد هدف دیگری داشته است. خدای تعالی با آن همه عظمت می گوید من از رگ گردن به شما نزدیک تر هستم و من را بخوانید اجابت می کنم حال چرا ما برای امام زمان که پایستی در حال حاضر غایب و مجهول امکان باشد دنبال جا و مسجد می گردیم خدا می داند.

من امسال شب نیمه شعبان را در مسجد جمکران بودم، جماعتی که در آنجا حضور بهم رسانده بودند تقریباً بی سابقه بود. اما نکته قابل تأمل در مکان ها نیست بلکه متوجه باور هاست. در این که مسجد جمکران یک مکان مقدس است نمی توان شک کرد که حکایت های زیادی از تشرف به محضر امام زمان در عالم روایا و بیداری در آن ثبت شده است ولی این به این معنی نیست که هر کسی که به این مسجد قدم بگذارد حتماً امام را خواهد دید. متأسفانه تبلیغات بقدری شدید شده که مردم فکر می کنند امام زمان آنها در همین مسجد اقامت دارند. مردم آن وقتی که بعد از این تبلیغات فشرده به مقاله مانند چیزی که شما منتشر کرده اید برخورد می کنند سریعاً موضع می گیرند و حتی گاهی آخرین امید های خود برای دیدار امام خود را از دست می دهند. پس خیلی خوب است در نشر این مقاله ها اندکی ملایم تر بود ولی هشدار داد. در ضمن وجود مقدس اما عصر (ارواحنا فدا) همه جا با مومنین است و آگاه به احوال آنان، از اینرو وقتی ما خود را لایق نور خداوند و توجّهات ایشان کنیم ایشان خودشان به سراغ ما خواهند آمد، من شخصاً از اینکه بعضی ها همیشه سعی می کنند از اخلاص و عشق آن حضرت که در دل مردم است به نفع خود استفاده کنند حسرت می خورم این وظیفه نخبگان دینی کشور است که مردم را از این ناهنجاری ها آگاه کنند، در پایان باز باید گفت امام مهدی (ع) در بین ماست و محبت آن حضرت به دوستانش و آنهای که به نیت نزدیکی به خداوند و ایشان به مکانهای شریفه می روند شامل حالشان خواهد بود که اعمال به نیت.

اما معزل برتری دادن نه تنها در باره مکانها بلکه در باره شخصیتها هم صادق است که گاهی اوقات می بینیم بعضی از این مادحین با گفتار های بی پایه و اساس خود خلقی را به یک باره همراه می کنند. مسئولین باید دقت کنند که تربیون های مذهبی در اختیار افرادی قرار نگیرد که تصورات شخصی و خیال پردازی های خود را به جای واقعیت و به هدف بازار گرمی به مردم تحویل می دهند که متأسفانه اگر فکری به حال این تندیرو ها نشود هیچ چیز باقی نخواهد ماند از اسلامی که خیلی ها برای آن فداکاری کرده اند. من فکر می کنم بهتر است شما که سایت خبر پراکنی پر طرفدار و عادلانه هستید نظرات علما و اساتید را منتشر کنید البته لازم بذکر است که استادی را باید از او نظر خواست که خود از اهمیت موضوع با خبر باشد و دست کم بداند که آخرین چاره بودن یعنی چه و بداند که دل سرد کردن مردم از دیدار و توجّهات بقیه الله یعنی چه و توجه کنید که ناخواسته در طرف سپاه دشمن قرار نگیرید. ان شاء الله و بقیه الله خیر لکم ان کنتم مومنین

باسمه تعالی

البته شاید نظر نویسنده در باره مسجد جمکران قابل بررسی باشد ولی نظر کاربری که نماز جماعتی حرم را با قبل مقایسه کرده و کم جمعیت گفته را باید به این نکته جلب کرد که پس از توسعه حرم مطهر و اضافه شدن شبستان امام؛ نماز به آنجا منتقل شده و اتفاقاً از این جهت نظم و اتصال زیبایی پیدا نموده و نیز جمعیت نماز گذار کم نشده است

با سلام به نظر می رسد نویسنده محترم قدری غلو نموده است بدون شك شایسته رسانه ای مثل بازتاب که مخاطب زیادی دارد نیست اینگونه مسجدی را که مورد توجه بزرگان و همچون شیخ جعفر مجتهدی بوده است را با این غلظت زیر سنوال برد اگرچه اصل موضوع قابل تأمل است بخصوص زوایای دیگری مثل مدیریت و تولیت این مسجد که متأسفانه دل آدم می سوزد که شیفتگان مهدی موعود علیه السلام از اقصی نقاط ایران برای زیارت این مسجد می آیند ولی از این فرصت مناسب جهت کار فرهنگی که استفاده نمی شود هیچ تبلیغات خرافی از تربیون مسجد به خورد جماعت داده می شود و با چندی پیش محراب این مسجد را جهت کاسبی بصورت امامزاده درآورده بودند و عوام هم می رفتند پول می ریختند که با واکنش مراجع عظام روبرو شد در این قبیل موارد هم بجای طرح موضوع در رسانه هابتر است از روش های معتبری مثل استعلام از دفاتر آیات عظام اقدام شود.

به نام خدا

اولاً چهل چهار شنبه مخصوص مسجد سهله نیست علماء می فرمایند تجربه این را ثابت کرده در ضمن می فرمایند روایتی نیز وجود ندارد در حقیقت نویسنده مقاله اشتباه کرده که این جزء خصوصیات مسجد جمکران است دوماً فرض بگیرد هیچ روایتی نیست مردم میخواهند بروند به پایان امام زمانشان را صدا زنند این چه اشکالی دارد چرا مردم وقتی به بی حجابی روی میآورند که مخالف صریح قران است مقاله یا نمی نویسند یا بی اهمیت میگذرند اما درمورد امام زمان ویا هریک از اهل بیت هر چه ببینند تا میتوانند میخواهند به هرعنوان اشکال وارد کنند و ما را همین بس که امام مهدی صاحب العصورالزمان است یعنی کسی که فرمانروای زمان مکان است آیا میشود بر مسجد جمکران اشراف ونظاره گر نباشد وغیر از معجزات فراوانی که در آنجا دیده شده

مثل اینکه این مقاله رو نوشتند که بگویند این مسجد بنا به دلایلی که آنهم در شک و تردید است ، مقدس است اما نه به این صورت که داره تبلیغ میشه . در ضمن اون آقا بازم در اظهار نظر خودش می گوید که مقام این مسجد رو پایین می آورید!!! طبق روایات مستند امام زمان بعد از پایان دوره غیبت صغری به آخرین نفر از اصحاب اربعه اینطور می گوید که : تو تا یک هفته دیگر از دنیا خواهی رفت و به دیگران بگو که بعد از این هر کس بگوید که با من ارتباطی دارد و یا مرا دیده کذب محض است .

به نام خدا

باید بگویم این در حالی است که در شهر مقدس قم به غیر از مضجع شریف حضرت معصومه سلام الله علیها و بسیاری از نوادگان ائمه بزرگوار دو مسجد دیگر هم وجود دارد که یکی مسجد امام حسن عسکری (ع) در نزدیکی حرم مطهر حضرت معصومه سلام الله علیهاست که به دستور مستقیم حضرت امام حسن عسکری (ع) ساخته شده و از سالهای بسیار دور به خاطر اهمیت و تقدس این مسجد علما و مراجع عظیم الشان در آن به اعتکاف می نشستند. و دیگری مسجد امام حسن مجتبی (ع) واقع در خیابان امام قم جنب بیمارستان خرمی است که آن هم بر اساس برخی اسناد حتی نقشه آن توسط امام زمان (عج) رسم شده است.

بخشی از دین قشر یا پوسته آن است چه بخواهیم چه نخواهیم . بیشتر عوام که البته تعداد آنان بسیار زیاد هم هست با قشر و پوسته آن سر و کار دارند . وقتتی رسانه ای چون صدا و سیما (که هر چند بیشترین طرفدار را در میان عوام دارد اما نباید عوام زده شده و روی پوسته دین متمرکز شود) اینچنین صور ظاهر دین را می بیند و به وسیله مداحان پا را از ظاهر هم فراتر می گذارد و گاهی به سمت خرافات هم می رود دیگر چه انتظاری از خود مردم می توان داشت . در حکومت دینی خود حکومت باید به اوضاع دینی مردم (حداقل در مورد اماکن مذهبی) سر و سامان بدهد ... اگر وضع همینگونه که در این مقاله به آن اشاره شد پیش برود خدا می داند مثلا صد سال بعد چه چیزهایی در مورد آن گفته شود

باسلام باید دراین شرایط خاص که صداسیما و برخی افراد بوجود آورده اند باید نویسنده مقاله را تحسین کرد که از انگ ضدامام زمان بودن هراسی به خود نداده است و حقایق را نوشته است بنده با یکی از علمای قم که از جمله از کسانی است که در فاصله نسبتا نزدیکی از مسجد جمکران زندگی میکند میگفت من در تعجب هستم که چرا اینهمه این مسجد را تقدس میدهند برخی علما ی قم شاید سالها بگذرد و یکبار هم به این مسجد نمیروند امیداست راه اصلی را گم نکنیم. ضمنا مسجد فوق نماد امام زمان ع در سیما شده و هرموقع نام آن حضرت می آید تصویر مسجد جمکران نیز به نمایش درمی آید.

باسلام به دوست عزیز نویسنده باید دل را صاف کرد تا بتوان نماز در این مسجد رادرک کرد.همه مردم را به عوام ساده خطاب نفرمایید چون بنده خود از کسانی هستم که هر سه شنبه ای که بتوانم به این مسجد میروم چون رفتن به مسجد سهله در هر سه شنبه برای ما مقدور نیست پس به همین مسجد خودمان اکتفا میکنیم درضمن آقای نویسنده یادت باشد رفتن به عراق چندسالی است که ازاد شده درخواستم از شما نویسنده عزیزاین است که خودتان یکبار با خلوس نیت در این مسجد نماز بخوانید تا عوام را درک کنید باتشکر فراوان از شما ارادتمند شما محمد مسعود.

بنده معتقدم اگر ما به واسطه برخی مسایل نمی توانیم حضرت مهدی (عج) را از نزدیک زیارت نمائیم اینطور نیست که آن بزرگوار از ما دور است لیکن ایشان نزدیک به ما ، با ما و همراه ما هستند و بر اعمال شیعیانشان نظارت دارند و همیشه باور و امدادسانشان هستند بنده معتقدم که همه مساجد جایگاه آن بزرگوار است و لبخند ایشان بر نمازگزاران آن است . انشاءالله تا ظهورش منتظریم و بعداز ما نیز با آموزه هائی که به فرزندانمان خواهیم داد آنها نیز بدینگونه خواهند بود .

با سلام باید خدمت نویسنده محترم این مقاله یادآور شد که نه به اون شوری شور نه به این بی نمکی آخر آدم مومن شما یک دفعه مقام این مسجد عزیز رو تا حد یک مسجد معمولی پایین می آوری؟

به نام خدا

هفته پیش، پنجشنبه (۱۳۸۵/۶/۱۷) توفیق زیارت حضرت معصومه سلام الله علیه را پیدا کردم. بر خلاف حرم مطهر امام رضا (ع) در حال حاضر و حرم حضرت معصومه (س) در سال های گذشته که در موقع نماز ظهر همه جا حتی اطراف ضریح مطهر، مردم در صف های فشرده به نماز وا می ایستند یا می ایستادند، متأسفانه در حرم مطهره نشانی از نماز جماعت دیده نشد و بشدت برای من غم انگیز بود. نمی دانم چرا اینطور شده است. خدا نکند ما به مسجد مقدس جمکران بیش از خواب کشاورز قمی احترام قائل شویم. جان من فدای حضرت معصومه، امام رضا و امام زمان باد

التماس دعا دارم.

پاسخ تولیت مسجد جمکران (ابوالقاسم وافى) به روزنامه «جمهوری اسلامی»

(درج شده در روزنامه جمهوری اسلامی در تاریخ ۸۵/۷/۳)

قال تعالی: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَ يُغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ) (سورة احزاب، آیه ۷۰)

مدیر مسئول محترم روزنامه جمهوری اسلامی

سلام علیکم

با درخواست توفیق بیشتر برای اشاعه فرهنگ اصیل اسلام و انقلاب، مبارزه با مظاهر جهل و خرافات و مقابله با عوام زدگی به استحضار می‌رساند از آنجا که بخشی از سرمقاله آن روزنامه مورخ ۲۲ شهریور ۱۳۸۵ مطالبی در ارتباط با مسجد مقدس جمکران بود لازم دانستم نکاتی در این زمینه ذکر نمایم، امید است روزنامه در ستونی مناسب، آن را منعکس کند.

۱. چه کسی مسجد مقدس جمکران را از نظر تقدس به گونه‌ای معرفی کرده که از مساجدی مانند مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد قبا، مسجد الاقصی، مسجد کوفه و سله و مشاهد مشرفه با فضیلت‌تر باشد، هرگاه برای این ادعا سندی دارید آن را ارائه دهید، تا از آنان توضیح بخواهیم. زیرا ما نگران از پخش چنین شایعاتی هستیم.

مسجد مقدس جمکران به نظر ما مکان مبارکی است که در هر هفته صدها هزار نفر به آن مشرف می‌شوند، دو رکعت نماز تحیت و دو رکعت نماز حضرت صاحب الزمان در آن بجا می‌آورند و با تضرع در پیشگاه خداوند و توسل به اولیاء دین علیهم السلام تعجیل در فرج مولایشان را از خداوند مسئلت نموده، و با توبه و انابه دل و جان خود را جلا می‌دهند.

۲. از سویی چه شخصیت و یا نهادی تبلیغات بی سابقه برای حضور میلیونی مردم در این مسجد مقدس انجام گرفته و با چه وسیله‌ای از مردم سراسر کشور خواسته‌اند که به این مکان توجه نمایند، خوب است به چنین تبلیغاتی اشاره فرمائید.

آیا تشرف علماء اعلام و مراجع بزرگ تقلید، مقام معظم رهبری دام ظلهم و خواص از انسانهای وارسته و بزرگوار به این مکان و راز و نیاز با خداوند به خاطر تبلیغات بی سابقه است؟ آیا حضور صدها هزار زن و مرد و پیر و جوان از نقاط دور و نزدیک در شب‌های چهارشنبه را شما مستند به تبلیغات می‌پندارید بدون تردید چنین نیست. به نظر ما توجه اقشار مختلف مردم به این مکان تنها به خاطر همان جمله کوتاه و نافذی است که از ناحیه مقدسه حضرت بقیة الله الاعظم «ارواحنا فداه» نقل شده که فرمودند: به مردم بگو به این مکان مشرف شده آن را عزیز شمارند و چهار رکعت نماز در آن بجا آورند. و بعد اضافه فرمودند:

«من صلاهما فکانما صلی فی البیت العتیق»

نماز در این مسجد مقدس همانند نماز در خانه کعبه می‌باشد.

لطفاً توضیح دهید چه کسی ادعا کرده هرکس به مسجد جمکران بیاید امام زمان علیه السلام را زیارت می‌کند و کجا مسئولین متعهد و متولیان امور مسجد چنین موضوعی را مطرح ساخته‌اند و بر فرض اگر کسی چنین جمله‌ای را گفته باشد آیا می‌توان آن را به حساب همه گذاشت و از نقاط ضعف تبلیغات مربوط به مسئولان مسجد به شمار آورد؟

۳. نوشته‌اید مسجد جمکران بر اساس يك خواب ساخته شده است! شما که پیشنهاد داده‌اید نخبگان با خطر عوام زدگی مقابله کنند خوب بود به یکی از مصادر تاریخی مراجعه می‌نمودید و یا به نظرات صریح مراجع بزرگ تقلید توجه می‌کردید تا اینگونه بی‌پروا به خاطر غلبه احساسات از مبانی علمی و تحقیقی فاصله نمی‌گرفتید.

مرحوم محدث بزرگوار و عالم جلیل‌القدر حضرت آیه الله حاج میرزا حسین نوری رضوان الله علیه در کتاب شریف نجم الثاقب که به دستور مرجع بزرگ جهان تشیع میرزای شیرازی قدس سره نوشته شده و به تقریظ آن بزرگوار مزین گردیده. در حکایت اول از یکصد حکایتی که در کتابش آورده به تفصیل از کیفیت احداث مسجد مقدس جمکران بحث کرده و بنای آن را به دستور حضرت بقیة الله «ارواح‌افاده» دانسته است در این حکایت تصریح شده که دستور ساختن مسجد در بیداری صادر شده نه در خواب.

حضرت آیه الله العظمی مکارم شیرازی «دامت برکاته» در این زمینه چنین فرموده‌اند:

«از جمله سمپاشی‌هایی که می‌کنند این است که می‌گویند مسجد جمکران نتیجه خوابی است که يك نفر در هزار سال پیش دیده است!

این بی‌خبران غافل نمی‌دانند مسجد جمکران مربوط به خواب نیست بلکه در سه‌شنبه هفدهم ماه رمضان سال ۱۳۷۳ ه. ق. درب خانه حسن بن مثله جمکرانی را می‌زنند و او را از خواب بیدار می‌کنند و به او می‌گویند: «اجب مولاك صاحب الزمان . . .» او می‌گوید دعوت را امتثال کردم و رفتم تا رسیدم خدمت امام زمان علیه السلام آن بزرگوار فرمودند: این زمین مقدس و مورد عنایت خدا است مسجدی به دستور من این‌جا بساز، یعنی مسجدی می‌شود که روزی کانون دلها می‌شود و از سراسر دنیا به این‌جا می‌آیند مردم تربیت می‌شوند توبه می‌کنند هدایت می‌شوند مشکلات‌شان حل می‌شود جوانان همانند پروانه اطراف این مسجد را می‌گیرند. ای بی‌خبر این خواب نیست این بیداری است که در کتابهای معروف و معتبر نقل شده و بسیاری از علماء و بزرگان به این‌جا اهمیت داده‌اند و حتی مرجع سختگیر و نقادی همانند آیه الله العظمی بروجردی پای مسجد جمکران را امضاء می‌کند لابد يك حسابی در کار است»

خوب بود نویسنده این سر مقاله که خود از اردتمندان مقام معظم رهبری می‌باشد تأملی هرچند کوتاه در تعبیرات معظم له نسبت به مسجد مقدس جمکران می‌نمودند و پس از آن اظهار نظر می‌کردند.

رهبر بزرگوار انقلاب در دیدار مسئولین مسجد با ایشان، مسجد مقدس جمکران را گنجینه فناپذیر شیعه دانسته و در نوشته خود از آن به عنوان مکان متبرک و پایگاه عظیم تشیع یاد کرده‌اند.

مرحوم استاد الفقهاء و المجتهدین حضرت آیه الله حاج شیخ مرتضی حائری قدس سره مسجد جمکران را از آیات باهرات عنایت آن حضرت دانسته و فرموده‌اند من به صحت این مسجد مبارک قطع دارم، اقبال گسترده اقشار مختلف به مسجد مقدس جمکران عوام زدگی نیست بلکه خواص از بندگان صالح خداوند و نخبگان سطح بالای حوزه‌های علمیه از صدها سال پیش به این مکان توجه داشته‌اند و شخصیت‌های بزرگی مانند ملا محمد تقی مجلسی، شیخ بهائی، فیض کاشانی و سایرین برای عبادت به این مکان مشرف می‌گردیدند.

در خاتمه از نویسنده محترم سؤال می‌کنم آیا دعوت از مراجع بزرگ تقلید برای اقامه نماز جماعت و سخنرانی در جشن‌های نیمه شعبان، با حضور مداحان فاضل و متعهد در این مراسم، پخش پوسترهای فرهنگی و نشریات متنوع در سطوح مختلف برای نمازگزاران، ترویج اخلاق و آداب اسلامی، توصیه به رعایت حدود و موازین دینی و انتشار دهها کتاب درباره معارف اهل بیت علیهم السلام و خاصه پیرامون ویژگی‌های حضرت بقیة الله «ارواح‌افاده» را نباید کار فرهنگی به حساب آورد؟

آیا حضور دهها چهره فاضل و محقق از برادران حوزه علمیه و تعداد زیادی از خواهران تحصیل کرده و آگاه، در شب‌های چهارشنبه - که مسئولیت نشر فرهنگ اصیل مهدویت، پاسخ به مسائل شرعی و رفع شبهات را به عهده دارند - ترویج خرافات و عوام زدگی باید قلمداد کرد؟ خوب بود با دیده انصاف به نقاط مثبت می‌نگریستید و با رعایت همه جوانب انتقاد می‌کردید، زیرا تکلیف شرعی چنین اقتضائی را ایجاب می‌کند، ما هم با آغوش باز از آن استقبال می‌کردیم.

آیا سزاوار است سرمقاله روزنامه جمهوری اسلامی که آرم آن مزین به قطرات خون شهدا است و مسئولیت آن به عهده برادری فاضل و مبارز، جانبازی فداکار که از یادگاران حادثه انفجار دلخراش حزب جمهوری اسلامی است دستاویزی برای سایتهای غافل و ناآگاه و یا ضد انقلاب قرار گیرد که نه نظام و رهبری را قبول دارند و نه معتقد به مبانی مذهبی هستند.

ما انتظار داریم خط مشی روزنامه جمهوری اسلامی الگویی برای دیگر مطبوعات باشد و همواره در راه تقویت فضائل اخلاقی و آموزه‌های اسلامی گام بردارد.

موفق و مؤید باشید، والسلام علیکم ورحمة الله و برکاته

تولیت مسجد مقدس جمکران

ابوالقاسم وافی

نظرات کاربران

چند سال قبل و در زمان آقای وافی به جمکران رفتم و ناباورانه به جای محراب صندوق شیشه ای دیدم که چراغی سبز رنگ در آن روشن بود و مکانی برای ریختن وجوه مردم در آن قرار داده شده بود آیا این وهن نیست؟!

برادری که به مقاله فوق الذکر پاسخ داده اند، گویا اصلاً مقاله را نخوانده اند. همین بس که در پاسخ شماره یک فرموده اند: "چه کسی مسجد مقدس جمکران را از نظر تقدس به گونه‌ای معرفی کرده که از مساجدی مانند مسجد الحرام، مسجد النبی، مسجد قبا، مسجد الاقصی، مسجد کوفه و سبله و مشاهد مشرفه با فضیلت‌تر باشد" برادر جان، اگر برای شما این از آنها مقدس تر نبود، چرا مرتب کلمه مقدس را تکرار کردید؟

بهترین دلیل بر تلاش برای ترجیح جمکران بر مساجد صدرالذکر نامه ارسالی همانا استفاده از صفت مقدس برا مسجد جمکران است که در واقع برای تمایز بخشیدن است البته اثبات شیئی نفی ما ادا نیست اما صفت مقدس که صفت عام همه مساجد به جز ضار به شمار می رود انتخاب نا بجا و بلکه جهت داری برای مانحن فیه محسوب می شود

با عرض معذرت توجه داشته باشید که علی ع می فرماید: لای یری الجاهل اما مفرطاً او مفرطاً. فرد نادان یا افراط می کند یا تفریط. مسجد جمکران به همین اندازه که محل عبادت و دعا برای فرج امام زمان و نیز مرکزی برای نشر فرهنگ مهدوی است ارزشمند است و بیش از آن نه اما درست کردن ضریح و مجاری چاه و ... از این قبیل زیاده روی است.

مرحوم نوری از نوشتن کتاب فصل الخطاب توبه کرد و گفت: (من باید نام آن را می نهادم: فی عدم تحریف القرآن) این مطلب را می توانید در مقدمه ی کتاب مستدرکش بخوانید.

با تشکر از مقام محترم تولیت مسجد جمکران در پاسخ به مطالب مطروحه بد نیست دوستان نویسنده در جریان تحلیل اینجانب به عنوان يك فرد كاملاً عادی و دوستدار مسجد جمکران که حدود سه ماه است هر هفته مشرف می شوم قرار گیرند. بر فرض محال که تمامی گفته های نویسنده محترم را به هر دلیلی قبول کنیم آیا از اینکه تعدادی از مردم از دور و نزدیک به يك محلی می آیند و در آن نماز می خوانند و با خدای خود راز و نیاز می کنند و هیچ هزینه ای نیز بر دوش هیچ ارگانی نمی گذارند را باید از ریشه هدف قرار داد یا اینکه با چشمانی باز به جوانهایی که مشخص است خزو خادمین مسجد نیستند و دائماً در حال تغییر و افزایش با نایلون مشغول جمع کردن پاکت سیگار و غیره هستند را دید. یا برخورد بسیار مناسب و بزرگواریه خادمین داخل حرم را که واقعا برای بنده بسیار جذاب و خوشایند است که جمعی نماز گزار را در آن فضای روحانی و البته كوچك راهنمایی کردن و سنوال و پاسخ مراجعه کنندگان را راه انداختن و فکر می کنم شاید در آینده نزدیک مقدسات تشیع را هم به خواب کشاورز و صنعت گر و کاسبی دیگر روا داده و از تجمع آنها نیز ... مجدداً از گردانندگان مسجد جمکران نهایت تشکر را دارم. و در پایان از فرصت استفاده کرده و از گردانندگان مسجد خواهشمندم در صورت امکان محلی را برای برادران و خواهرانی که تصمیم به استراحت دارند را در فضای پشت مسجد در نظر گیرند. باور بفرمایید از اینکه مردم به صورت پراکنده و گاه نامناسب مشغول استراحت در مسیر قابل رویت می باشند اثر نامطلوبی را در بیننده خواهد گذاشت.

در پاسخ به نظر ارائه شده باید بگویم که اگرچه محدث نوری از اخباریون است ولی بطور کلی اخباریون شیعه اشخاص بسیار زبده در زمینه اخلاق بودند که نمی توان به آسانی به آنها اتهام وارد کرد بخصوص محدث نوری. با آن که ادله ارائه شده برای سندیت مسجد جمکران همیشه مورد بحث بوده است و بسیاری از مراجع دیگر هم که از بزرگان دین هستند و شخصیتشان مورد احترام، به این مسجد عنایتی نداشته اند ولی بطور کلی می توان گفت هر مکانی که در آن عبادت شود یا ابراز ارادت به ائمه اطهار شود بخودی خود مقدس شمرده می شود اگر ما معنی تقدس یعنی خالی از اتهام را برای آن قائل شویم مثل حرم امامان شیعه یا صحنهای مجاور آن و ... که نیاز به سند خاصی ندارد تا مقدس بودن آن را ثابت کند اگر چنین باشد با توسعه خانه خدا یا مسجد پیامبر یا دیگر مکانهای مقدس این سوال پیش می آید که این قسمت که جزو آن قسمت نیست و باید دلیل داشته باشد و قس علی هذا که هیچ کس قائل به این حرف نیست بنابراین مسجد جمکران هم از این قاعده مستثنی نیست یعنی بخودی خود مقدس هست زیرا در آنجا عبادت خدا می شود باید دقت کرد که خرافات و اسرائیلیات در آن اعتقاد مردم وارد نشود.

متأسفانه هر دو استناد آقای وافی مبنی بر روایت «من صلاهما فكأنما صلي في البيت العتيق» نسبت به امام زمان (عج) و کیفیت احداث مسجد جمکران از محدث نوری نقل شده است و هر طلیه ای می داند که ایشان به رغم تمامی محاسن و زحمات که متقبل شده اند از اعظام اخبار دیگری در حوزه های علمیه هستند و روایات متعددی را مبنی بر تحریف و تحذیف قرآن هم نقل کرده اند که اگر قرار باشد صرف نقل ایشان نباشد پس باید بپذیریم که قرآن هم دستکاری شده و بخشی از آن که شامل اسامی ائمه اطهار (ع) است از قرآن حذف شده است.

پاسخ روزنامه «جمهوری اسلامی» به تولیت مسجد جمکران (ابوالقاسم وافی)

(درج شده در روزنامه جمهوری اسلامی در تاریخ ۸۵/۷/۳)

۱ - با اینکه جناب آقای وافی را دوست داریم اما بدون تعارف باید بگوئیم که مطالب جوابیه ایشان وافی نیست. آنچه در جوابیه آمده يك مبحث علمي و فني نیست. حق این بود که ایشان با تکیه بر مستندات و در چارچوب مباحث فني به مقاله روزنامه پاسخ می‌دادند و مثلاً ثابت می‌کردند که ادعای آن فرد جمکرانی که گفته است حضرت صاحب الامر علیه السلام کسی را به در خانه ایشان فرستاده و مکان مسجد را به ایشان نشان داده و امر فرموده‌اند در آنجا مسجد بسازند بر اساس کدام معیار علمي قابل قبول است. این ادعائی است که هر کس می‌تواند مشابه آن را داشته باشد آیا ما باید آنرا بپذیریم یا برای پذیرش باید مبناي خاصی داشته باشیم.

۲ - پاسخ این سوال متولي محترم که چه کسی مسجد جمکران را از سایر مساجد بالاتر برده را خودشان در همین جوابیه داده اند. نظر روزنامه در سرمقاله با توجه به اشاراتی که به بعضي دستگاه‌هاي تبلیغاتی و افراد نمود کاملاً روشن و بدون ابهام بیان شده و افراط‌ها را به هیچ‌وجه به متولي محترم یا سایر دست اندرکاران محترم جمکران نسبت نداده‌ایم ولي جوابیه را که ملاحظه کردیم مشخص شد که متولي محترم نیز مطالبی مطرح می‌فرمایند که از نظر علمي قابل اثبات نیست و استناد به آن وجهي ندارد. مثلاً اینکه به حضرت بقیه الله الاعظم ارواحنا فداء و عجل الله تعالی فرجه الشریف نسبت داده شده که ایشان فرموده اند در این مسجد دو نماز بخوانید و فرموده‌اند «من صلاهما فکانما صلي في البيت العتيق» چونکه قابل اثبات است در کجا چنین فرموده‌اند به چه کسی فرموده‌اند این ادعا با فرموده خود حضرت در زمینه عدم رویت ایشان در دوران غیبت کبری چگونه قابل جمع است و انگهی آیا همین جمله که به حضرت نسبت داده می‌شود به معنای بالاتر بودن آن از بسیاری از مساجد دیگر نیست!

۳ - برای همه بزرگانی که نام آنها در جوابیه آمده احترام قائل هستیم و نظر آنها را نیز محترم می‌دانیم اما انتظار این بود که متولي محترم بجای خرج کردن از بزرگان با استدلال هاي علمي ما را مجاب می‌کردند و مطالب سرمقاله را رد می‌فرمودند. تصدیق می‌فرمایند که نقطه نظرها در مورد مسجد جمکران یکسان نیست و به همین دلیل باید فارغ از این اظهارنظرها به سراغ دلایل علمي منطبق بر مباني رفت و هر چه با مباني سازگاري دارد آن را پذیرفت.

۴ - در جوابیه از اینکه در سرمقاله ساخت مسجد جمکران به خواب مستند شده به ما ایراد گرفته اند و آنرا به بیداری نسبت داده اند. واقعیت اینست که این ادعای مستند به بیداری به دلیل غیر مستند بودن متاسفانه از خواب سست تر است. دلایل غیر مستند بودن آنچه در مورد چگونگی ساخته شدن مسجد جمکران گفته شده را در ادامه این توضیحات می‌خوانید.

۵ - بعد از انتشار سرمقاله مورد بحث افراد زیادی از حوزه علمیه قم با تماس‌هاي تلفني و ارسال نامه و ای میل از روزنامه تشکر کردند و خواستار ادامه چاپ اینگونه مباحث در روزنامه شدند. از میان این مطالب توضیحاتی نیز در مورد آنچه محدث نوری درباره شکل گیری مسجد جمکران آورده به روزنامه واصل شده که چون يك مبحث فني و علمي است آنرا در ادامه این توضیحات از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرانیم.

یکی از اماکن منسوب به حضرت ولي عصر (ع) مسجدی واقع در شش کیلومتری شهر مقدس قم است که به مسجد جمکران مشهور شده است. در سالیان اخیر با تبلیغ و ترویج محافل و جریانات خاص و بعضاً صاحب قدرت زائران این مسجد رو به فزونی گذاشته و به مراتب از زائران مرقد مطهر حضرت معصومه (س) بیشتر شده است. چه بسا افرادی هستند که به زیارت این مسجد رفته و سپس به علت ضیق وقت از زیارت مرقد مطهر حضرت معصومه (که یکی از معدود امامزاده هاي موثق کشور است) صرف نظر می‌کنند. این مساله و نیز عنایت ویژه افراد و جریاناتی به این مسجد ضرورت تحقیق پیرامون این مکان را بیش از پیش کرده است. نوشته حاضر بر آن است تا با قواعد علوم مختلف حدیثی

مانند علم تخریج علم رجال و... اعتبار و سندیت این مسجد و نیز نسبت آن با حضرت ولی عصر را بررسی نماید و گامی هر چند کوچک در مسیر زدودن گرد و غبار تحریف از چهره دین و پیشوایان دینی بردارد. بعون الله و فضله.

قبل از ورود در مطلب توضیح این نکته ضروری می‌نماید که وجود اماکنی که مردم در آنجا بیشتر با یاد و نام پیشوایان دینی همراه شده و گام‌های معنوی بلندتری بردارند با مخالفت هیچ انسان دینداری روبرو نیست اما نکته مهم اینجاست که آیا ما مجازیم برای بالابردن سطح معنویات در جامعه و ترویج نام و یاد پیشوایان دینی بدون سند چیزی را به آن بزرگان نسبت دهیم به عبارت دیگر آیا ما مجازیم برای رسیدن به هدف مقدس از هر وسیله و ابزاری هر چند نادرست بهره بگیریم قطعاً جواب منفی است و منطق همان پیشوایان معصوم نیز چنین چیزی را بر نمی‌تابد. بعد از ذکر این نکته کوتاه ولی مهم وارد موضوع اصلی این نوشته می‌شویم.

ظاهراً اولین مصادری که در دسترس ماست و ماجرای مسجد جمکران را بیان نموده اند کتب محدث نوری (متوفای ۱۳۲۰ ه. ق) می‌باشند (۱). وی در چهار کتاب «جنت المای» «النجم الثاقب» «الکلمه الطیبه» و «مستدرک الوسائل» خود به تفصیل یا به اجمال ماجرای این مسجد را نقل کرده (۲) و مانند همیشه که دابش اثبات احادیث و مطالب سست و ضعیف با استناد به دلایل سست تر از اصل مطلب است در اینجا نیز سعی بلیغ و کوشش وافر کرده تا مطلب را داخل در مطالب موثق الصدور نماید. حال آنکه برای افرادی که حتی اندک اطلاعاتی از مبانی علوم حدیث شناسی داشته باشند ضعف و سستی مطلب اظهر من الشمس است. ما بیش از این پیرامون محدث نوری و مسلک حدیثی و نیز تالیفات او سخنی نمی‌گوییم و در این زمینه فقط به گفتار امام راحل در حاشیه‌شان بر کتاب کفایت الاصول اکتفا نموده و سپس مقصود اصلی مقاله را پی می‌گیریم. حضرت امام (ره) در مبحث اصولی «حجیت ظواهر کتاب» و هنگام بحث «عدم تحریف قرآن» می‌فرماید: «... صاحب فصل الخطاب الذی کان کتبه لایفید علماً و لاعملاً و انما هو ایراد روایات ضعاف اعرض عنها الاصحاب و تنزه عنها اولوالالباب من قدما اصحابنا کالمحمدین الثلاثه المتقدمین - رحمهم الله - هذا حال کتب روایتیه غالباً کالمستدرک ولا تسال عن سائر کتبه المشحونه بالقصص و الحکایات الغریبه التي غالبها بالهزل اشبه منه بالجد و هو - رحمه الله - شخص صالح متتبع الا ان اشتیاقه لجمع الضعاف و الغرائب و العجائب و مالایقبلها العقل السليم و الراي المستقیم اکثر من الکلام النافع...» (۳) «... غالب کتاب‌های روایی محدث نوری مانند مستدرک الوسائل نه فایده علمی دارد و نه فایده عملی و مملو از احادیث ضعیفی است که علمای شیعه از آنها رویگردانند و صاحب نظران از بزرگان شیعه مانند کلینی و صدوق و طوسی به آنها واقعی نمی‌نهند. و از کتاب‌های غیر روایی او نپرس که پر است از داستان‌ها و حکایات عجیب که اکثر آنها به شوخی شبیه‌تر است. البته او - که خدا رحمتش کند - فرد صالح و محقق بود لکن علاقه‌اش به جمع آوری منقولات ضعیف و عجیب و غریب و چیزهایی که عقل سلیم و نظر صائب آنها را نمی‌پذیرد بیشتر بود تا گردآوری مطالب نافع...».

محدث نوری و تمام کسانی که به ادعای او ماجرای مسجد جمکران را ذکر کرده اند آن را از کتابی به نام «تاریخ قم» نوشته «حسن بن محمد بن حسن قمی» از معاصران شیخ صدوق و او نیز به گفته آنان از کتاب «مونس الحزین فی معرفه الحق و البیقین» نوشته شیخ صدوق و طبق قول آنان صدوق - علیه الرحمه - نیز از فردی به نام «حسن بن مثله جمکرانی» نقل می‌نماید. پیرامون استناد فوق الذکر نکات زیر قابل توجه است:

(۱) هیچ کدام از فهرست نویسان متقدم شیعه مانند نجاشی و طوسی - رحمت الله علیهما - که کوچک ترین تصنیف و مصنف شیعی از چشم تیز بینشان پنهان نمانده است نامی از «حسن بن محمد بن حسن قمی» و نیز کتابی موسوم به «تاریخ قم» نبرده اند. علاوه بر مجامع رجالی اولیه هیچ کدام از مجامع رجالی ثانویه و جوامع رجالی متأخر شیعه نیز نامی از چنین فرد و چنین کتابی نمی‌برند. اصولاً «حسن بن محمد بن حسن قمی» فرد مجهولی است که نام او در هیچ کتاب رجالی یافت نمی‌شود و ظاهراً کتاب «تاریخ قم» هم که به او منسوب نموده اند اصلاً وجود خارجی نداشته است.

(۲) همانطور که گفته شد فهرست نویسانی مانند نجاشی و طوسی که در تراجم و رجال سرآمد دوران خود بوده اند کوچکترین تالیف و حتی رساله ای را با ذکر نام مولف آن در کتب خود ذکر نموده اند. اما هیچ يك از آنان و نیز دیگر رجالیان متقدم ما در فهرست مصنفات شیخ صدوق کتابی به نام «مونس الحزین فی معرفت الحق و الیقین» را ذکر نکرده اند (۴) و ظاهراً این کتاب از بافته های ذهن همان افرادی است که کتاب تاریخ قم و مولف آن را ساخته و پرداخته کرده اند. این مطلب وقتی بیشتر روشن می شود که توجه کنیم شیخ صدوق یکی از مشهورترین و مهم ترین روات و مولفین شیعه است و لذا کتاب های او نیز در غایت شهرت قرار دارند و عدم ذکر این نام در بین مولفات او ظن به جعل این عنوان را تقویت می نماید.

(۳) صرف نظر از مطالب فوق راوی این حدیث یعنی ماجرای مسجد جمکران فردی به نام «حسن بن مثله جمکرانی» است که طبق قواعد علم رجال باید از وثاقت او اطمینان حاصل کرد. اما داستان وقتی زیاتر می شود که بفهمیم اصولاً هیچ کدام از کتابها و جوامع رجالی متقدم و متاخر چنین نامی را اصلاً ضبط نکرده اند چه رسد به اینکه در مورد وثاقت او نظر بدهند. پس «حسن بن مثله جمکرانی» نیز فرد مجهولی است که نمی توان به حدیث و نقل او اعتماد نمود.

علاوه بر موارد سه گانه بالا لازم است بدانیم که اساساً محدث نوری و دیگر نقل کنندگان ماجرای مسجد جمکران را مستقیماً از کتاب تاریخ قم (که ذکر آن رفت) نقل نکرده اند. چرا که به اذعان آنان اصل کتاب از بین رفته و به دستشان نرسیده است و حتی علامه مجلسی - رضوان الله علیه - نیز در بحار الانوار (۵) تصریح می نماید که به اصل کتاب دست پیدا ننموده است. اما اینکه محدث نوری و دیگران چگونه به مطالب این کتاب دسترسی پیدا کرده اند خود داستانی شنیدنی دارد. به گفته آنان فردی به نام «حسن بن علی بن حسن بن عبدالملک قمی» (که وثاقت او نیز برای ما معلوم نیست) در سال ۸۶۵ ه. ق کتاب تاریخ قم را به فارسی ترجمه کرده است و هر آنچه که از محتویات کتاب تاریخ قم نقل می شود از مطالب ترجمه شده این کتاب است. اما جالب اینجاست که حتی این ترجمه فارسی هم به دست محدث نوری نرسیده و او خود اذعان می کند که بعد از جستجوی فراوان و فحص شایع فقط به هشت باب از این کتاب (که در مجموع بیست باب بوده است) دست پیدا کرده است (۶). و مطلب وقتی جالب تر می شود که بفهمیم شیخ آقا بزرگ تهرانی کتاب شناس شهیر که از شاگردان محدث نوری بوده است حتی به این هشت باب هم دسترسی پیدا ننموده و در الذریعه تصریح می کند که در زمان ایشان فقط پنج باب از این کتاب یافت می شود (۷). حال آیا امروزه دسترسی به آن پنج باب میسر است یا از زمان صاحب الذریعه تا امروز آن نیز از بین رفته است خدا عالم است!

تمامی آنچه که تا به حال گفته شد مربوط به نقد سندی این ماجرا بود اما اگر بخواهیم به نقد متنی آنچه که از زبان حسن بن مثله نقل نموده اند و به ماجرای مسجد جمکران مشهور شده است بپردازیم توضیحاتی بسیار بیشتر از آنچه در باب نقد سند گفتیم خواهیم داشت که ما به علت پرهیز از اطاله کلام از ذکر آنها خودداری نموده و آن را به مجالی دیگر وامی نهیم.

لذا با توجه به این مطالب به جرات می توان گفت که مسجد جمکران و منسوب بودن آن به حضرت ولی عصر شیدای مورد تشکیک بوده و طبق قواعد دانش حدیث شناسی نمی توان هیچ گونه اعتباری برای آن قائل بود. والله اعلم بالصواب.

پاورقی ها

- (۱) البته محدث نوری از آقا محمدعلی کرمانشاهی (فرزند وحید بهبهانی) در حواشی اش بر نقد الرجال تفرشی و نیز سید نعمت الله جزایری در مخطوطاتش به عنوان افرادی نام می برد که قبل از او ماجرای مسجد جمکران را نقل کرده اند (جنت الماوی چاپ شده به همراه بحار الانوار الطبعه الثالثه دار احیاء التراث العربی بیروت ج ۵۳ ص ۲۳۴) اما این دست نوشته ها فقط در اختیار خود محدث نوری بوده و به دست ما نرسیده است. همچنین شیخ آقابزرگ تهرانی از کتابی به نام خلاصه البلدان تالیف سید محمد بن هاشم رضوی قمی نام می برد که کتاب خود را در سال ۱۱۷۹ ه. ق. تالیف کرده و در آن ماجرای مسجد جمکران را نقل کرده است (الذریعه الطبعه ثالثه دارالاضواء بیروت ج ۷ ص ۲۱۵). لکن این کتاب نیز به دلیل عدم شهرت و اهمیت استنساخ یا چاپ نشده و باز هم به دست ما نرسیده است. لذا مجدداً تأکید می نمایم که اولین و کهن ترین مصادری که در دسترس ما هستند و ماجرای مسجد جمکران را نقل نموده اند کتب چهارگانه محدث نوری می باشند.

(۲) جنه الماوي چاپ شده به همراه بحار الانوار ج ۵۳ ص ۲۳۰ - ۲۳۴ ؛ النجم الثاقب علمیه اسلامیه تهران صص ۲۱۲ - ۲۱۵ ؛ الکلمه الطيبه چاپ

سنگي بمبئي ص ۲۳۷ ؛ مستدرک الوسائل الطبعه الثانيه موسسه آل البيت بيروت ج ۲ صص ۴۳۲ - ۴۴۷

(۳) انوار الهدايه في التعليقه علي الكفايه الطبعه الاوليه موسسه تنظيم و نشر آثار الامام الخميني ج ۱ صص ۲۴۴ - ۲۴۵

(۴) رجال النجاشي الطبعه الخامسه موسسه نشر الاسلامي صص ۲۸۹ - ۲۹۲ الفهرست الطبعه الاوليه موسسه نشر الفقاهه صص ۲۳۷ - ۲۳۸

(۵) بحارالانوار ج ۱ ص ۴۲

(۶) جنه الماوي چاپ شده به همراه بحارالانوار ج ۵۳ ص ۲۳۴

(۷) الذريعه ج ۲ ص ۲۷۶

نظرات کاربران

بسم الله الرحمن الرحيم

اولا نماز خواندن در يك مسجد نیاز به سند روایي ندارد
ثانیا روز به روز بیشتر شدن جمعیت نماز گذار در يك مسجد ذل مومنین را شاد و منافقین را سخت ناراحت مي كند
ثالثا حرم حضرت معصومه سلام الله عليها روز به روز متراكم تر از زاپرين مي شود و از اين بابت نگراني نيست و خدا را شكر.
رابعا محل بحث علمي در مورد اين گونه مسايل قاعداً روزنامه و سايت نيست . شما تا كنون كي ديده ايد كه مثلاً يك رياضي دان مسايل رياضي را اين گونه مطرح كند و يا يك محقق در علوم ژنتيك . بنا بر اين اگر كسي در رابطه با مسجد جمكران سخني دارد مي تواند در يك محفل علمي آنهم در حوزه هاي علميه مطرح و به دور از جنجالهاي سياسي به تحقيق و رد و ايجاب به نشيند .
خامساً ، به راستي كساني كه اين گونه خود را محق دانسته و به سادگي همه چيز را زير سنوا ل مي برند آیا فكر نكرده اند بزرگان بارها قولا و يا عملا بر اين مجموعه الهي صحه گذاشته اند . نكند زير سنوا ل برندگان فكر مي كنند خدای ناكرده اين حضرات آیات- كه به عنوان نمونه ذكری از آنها رفت - فاقد توان علمي براي بحث در روايات هستند و يا نعوذا بالله از درك مسايل سياسي و يا ... عاجزند ؟!!!!
به هر صورت بهتر است به جاي تخریب ها- كه مي تواند منشأ سياسي جدی از ناحیه واپس زدگان سياسي داشته باشد - به استفاده صحيح و بدون پيرايه از اين مسجد عظيم پرداخت و دست هاي نا پاك تحريف كنندگان كه در ميان هر راه درستي سبز مي شوند کوتاه كرد و مردم را براي بهره گيري هاي معنوي هر از چند گاه به اين اماكن مقدسه سوق داد.

به نام خدا

سلام بر مهدي زماني كه مي ايستد و مي نشيند و نماز مي خواند

چند نکته لازم و ضروري است كه توضيح داده شود:

۱- نقلي كه نويسنده از كتاب شريف بحارالانوار جلد ۱ صفحه ۴۲ انجام داده مبني بر كلام مرحرم مجلسي (كه ايشان به اصل كتاب دسترسي پيدا نكرده) به اين شرح است:

و تاريخ بلدة قم كتاب معتبر لكن لم يتيسر لنا أصل الكتاب و إنما وصل إلينا ترجمته و قد أخرجنا بعض أخباره في كتاب السماء والعالم
مرحوم مجلسي مي فرمايد كه به اصل كتاب دسترسي پيدا نكرده اند بلكه ترجمه آن را يافته و بعضي اخبار از آن را در كتاب السماء و العالم آورده اند.
همچنين خود مرحوم مجلسي در جلد ۵۲ صفحه ۲۳۰ داستان بني مسجد جمكران را نقل مي كند و جالب است كه داستان فراخوانده شدن شخص (حسن بن مثله جمكراني) به محضر امام زمان سلام الله عليه در بيداري اتفاق افتاده است نه در خواب.

اگر نويسنده مقاله يك شيعه واقعي و ملزم به كتب روايي شيعه باشد، مجلسي را به عنوان يكي از معتبرترين ناقلان حديث شيعه مي شناسد. عجيب است كه مرحوم مجلسي با آن دقت و سعه صري كه در جمع آوري كتب و روايات شيعه داشته اند كتاب تاريخ شهر قم و داستان ساخته شدن مسجد جمكران را معتبر دانسته اند ولي نويسنده محترم اين كتاب را نا معتبر بر مي شمرد. امر زياد مشكل به نظر نمي رسد؛ نويسنده مقاله مي تواند صحت كتب شيعه از قبيل بحار الانوار و كافي و من لا يحضره الفقيه و وسائل الشيعه و حتي قرآن را نيز زير سوال ببرد!

۲- مرحوم سيد گلپايگاني در كتاب ارشاد السائل خود در جواب سوالي در مورد مسجد جمكران اينطور پاسخ مي دهند (صفحه ۱۹۸):

ما رأيكم في الروايات الواردة في حق مسجد جمكران (نظر شما در مورد روايات وارده در مورد مسجد جمكران چيست)

بسمه تعالى لا بأس بالاعتماد على هذه الروايات والله العالم (اشكالي ندارد كه به اين روايات اعتماد كنيم)

۳- عدم دسترسي بعضي از علماي بزرگ به همه كتب، دليل بر عدم صحت كل كتاب و نا معتبر بودن آن نيست. چاپ دوم ۱۸ جلد از كتاب شريف مستدرک الوسائل

مرحوم نوري در سال ۱۴۰۹ هجري قمری (۱۹۸۸ ميلادي) توسط موسسه آل البيت به چاپ رسيده است!
۴- مرحوم كليني احاديث جالبي را در كتاب شريف كافي جلد ۲ بابي با عنوان من بلغه ثواب من الله على عمل (كسي كه خبر ثوابي از خدا براي عملي به او رسيده باشد) نقل مي كند به اين مضمون:

- علي بن إبراهيم عن أبيه عن ابن أبي عمير عن هشام بن سالم عن أبي عبد الله قال من سمع شيئاً من الثواب على شيء فصنع كان له وإن لم يكن على ما بلغه
- محمد بن يحيى عن محمد بن الحسين عن محمد بن سنان عن عمران الزعفراني عن محمد بن مروان قال سمعت أبا جعفر يقول من بلغه ثواب من الله على عمل فعمل ذلك العمل التماس ذلك الثواب أوتيه وإن لم يكن الحديث كما بلغه

مضمون احاديث اين است كه اگر كسي كاري را به اميد ثوابي از خدا انجام دهد ولو اينكه طبق حديث نباشد ثواب آن به او اعطا مي شود. توجه به اين معرفت نيز در رفتن به زيارت مسجد جمكران مهم است كه حتي اگر اين مساله داراي صحت كافي نباشد، توجه به امام مخصوصاً امام زمان خود امری مستحب (و بلكه واجب) بوده و قطعا در پيشگاه الهي داراي اجر خواهد بود.

۲- نكته ديگر در اين زمينه مهم است كه اصل رفتن به زيارت، چه مرقد امام رضا عليه السلام چه مرقد امام زاده شاهچراغ عليه اسلام چه مسجد جمكران، توجه به شخص است و مهم اين است كه توجه به امام زمان از توجه به امام زاده مهم تر است. با تمام احترام و عرض ارادت به پيشگاه مقدس حضرت فاطمه معصومه سلام الله عليها، توجه به امام زمان ولو به رفتن به مسجد جمكران باشد از توجه به حضرت معصومه عليها السلام كه امام زاده به حساب مي آيند بسيار مهمتر و موجه تر است.

۴- و به عنوان نكته آخر، مسايلي كه مورد سوء استفاده قرار مي گيرد در دين بوده و حتي در زمان خود حضرات ائمه هم اتفاق افتاده است. سوء استفاده برخي از افراد از دين براي كسب مقام يا پول يا شهرت، دليل بر عدم صحت مسايل ديني نيست. خود نويسنده به شرط انصاف نيز اين مطلب را مي پذيرد كه اگر بر فرض كسي نماز را براي ريا بخواند و با اين كار مقام تراشي براي خود يا كسب شهرت نمايد دليل بر عدم صحت نماز خواندن نيست.

جمکران جاهلان

چنین نوشته‌اند:

«سؤال من در مورد مسجد جمکران و موثق و مورد تأیید بودن آن بود با توجه به نکاتی همچون بنای مسجد بر اساس یک خواب و یا بیداری مشتمل بر دستوری از جانب حضرت حجت(عج) و همینطور رأی بسیاری از مراجع تقلید شیعه در تأیید آن مسجد و ملزم دانستن خود برای برقراری نماز و عبادت در آن مسجد به طور مکرر و...»

قبل از ورود در پاسخ تفصیلی، روایتی اجمالی از داستان بنای این مسجد را عرض می‌کنم... میرزا حسین طبرسی، معروف به **محدث نوری** می‌گوید:

«در کتاب تاریخ قم که تألیف شیخ حسن بن محمد بن حسن القمی است به نقل از کتاب مونس الحزین که از تألیفات شیخ صدوق می‌باشد آمده است که شیخ حسن بن مثله جمکرانی گفت:

شب سه‌شنبه ۱۷ ماه رمضان سال ۳۹۳ قمری در خانه خوابیده بودم که نیمه‌های شب، کسانی درب خانه‌ام را زدند و گفتند: بلند شو و بیا که **امام مهدی** تو را می‌خواند لباسهایم را پوشیدم و آماده شدم آنان مرا به همین جایی آوردند که الآن مسجد است آنجا تختی قرار داشت با زیراندازهای نیکو و پستی‌های خوب و جوانی به سن حدود ۳۰ سال بر آن تخت نشسته بود پیرمردی نیز در پیش روی او بود و اطرافشان بیش از ۶۰ مرد که مشغول نماز بودند پیرمرد که **خضر** علیه السلام بود مرا نشانده و امام علیه السلام مرا به نام خواند و فرمود:

برو به حسن بن مسلم بگو: تو این زمین را چند سال است که کشت می‌کنی و ما کشت تو را خراب می‌نمایم این زمین، زمینی **شریف** است که خداوند برگزیده ولی تو آن را به زمین‌های خود ملحق کرده‌ای خداوند نیز با مرگ دو فرزند جوانات تو را تنبیه نمود ولی متنبه نشدی و حال نیز اگر باز هم اصرار بر این امر داشته باشی از جایی که فکر نمی‌کنی **بلا** بر سرت خواهد آمد

من به امام عرض کردم: آقای من! مردم این ادعا را بدون نشانه و دلیل از من نمی‌پذیرند فرمود: ما این را می‌دانیم تو برو و پیام را برسان ضمناً نزد سید بزرگوار، ابوالحسن الرضا برو و از او کمک بخواه در امر بازپس‌گیری زمین و منافع‌اش از حسن بن مسلم، **به مردم نیز بگو** به این مکان بیایند و آن را تجلیل کرده و در آن به فلان کیفیت، نماز بگذارند که بسان نماز در خانه کعبه است سپس فرمود: یک بز با نشانه‌های فلان و بهمان در گله‌ای فلانی هست که آن را می‌خوری و ذبح می‌کنی و هر مریضی از آن بخورد شفا می‌یابد

حسن بن مثله می‌گوید: پس به خانه برگشتم و تا صبح به فکر فرو رفتم و بعد از نماز صبح نزد کسی رفتم و جریان را برای او تعریف کردم سپس با هم به جای واقعه دیشب آمدم و زنجیرها و میخ‌هایی دیدیم من گفتم: به خدا قسم یکی از علامت‌هایی که امام به من فرمود همین زنجیر و میخ‌ها هستند سپس نزد سید ابوالحسن رفتم و جریان را گفتم و او نیز به دلیل خوابی که دیده بود همکاری کرد و حسن بن مسلم را احضار کرده و **زمین و منافع‌اش را پس گرفت**

بز را نیز ذبح نمودیم و زنجیرها و میخ‌ها را نیز سید ابوالحسن با خود به خانه برد و هر مریضی که خود را به آنها می‌مالید شفا می‌گرفت بعد از مرگ سید، زنجیرها و میخ‌ها ناپدید شدند» **جنة المأوی حکایت ۸**

۱. آنچه نقل شد **تنها** طریق نقل تفصیلی واقعه جمکران است که محدث نوری (متوفای قرن ۴ قمری) در مستدرکی که بر جلد ۵۳ بحار الانوار تهیه کرده و "جنة المأوی" اش خوانده، ذکر نموده است **شهرت مسجد جمکران، مربوط به این نقل اوست** که تفصیل واقعه را در "جنة المأوی" ذکر کرده و در "مستدرک الوسائل" نیز دوبار به نحو اجمالی، ذکر از آن واقعه نموده است (مستدرک الوسائل ج ۳ ص ۴۳۲ و ۴۴۷) در بدو نظر، آشکار است که اصل حکایت، مربوط به **بیداری** است و نه خواب گرچه در ادامه آن، عنصر خواب نیز وارد قضیه می‌شود

۲. بعد از نقل محدث نوری، این واقعه شایع شده و کم کم مسجد مذکور، شهرت والایی پیدا کرده است این در حالی است که سابق بر او، در مرتکبات ذهنیه اکثریت قریب به اتفاق شیعیان جهان، نام و نشانی از این مسجد نبود و حتی در کتب فقهی یا تاریخی علماء جهان تشیع نیز **تا قرنها** ذکر و اثری از خبر جمکران یافت نمی‌شد

در صدها تألیف بزرگ و کوچک فقهی یا حدیثی یا تاریخی که از عالمان طراز اول شیعه به دست ما رسیده است کوچکترین اشاره‌ای به چنین مسجدی یافت نمی‌شود حتی **تألیفات متداول شیخ صدوق** که محدث نوری، مدعی است مطلب را مع‌الواسطه از کتاب او اخذ کرده نیز خالی از ذکر نام چنین مسجدی است

با این حساب می‌توان گفت اکثریت فقهاء شیعه، کمترین توجهی به این مسجد نداشته و یا بر فرض وجود و توجه به آن، خصوصیت چندانی برای آن قائل نبوده‌اند توجهی که اکنون دیده می‌شود معلول عواملی است که در سطور بعدی به آن خواهیم پرداخت و سابقه طولانی نیز ندارد

۳. شخص محدث نوری گرچه شخصاً فردی عالم و موثق است لکن تألیفات او به لحاظ جایگاه علم الحديث، در رتبه والایی قرار ندارد و ضعف اسناد و مصادر مستدرک الوسائل او یک نمونه است از افراط او در نقل از **کتاب ضعیف** و مصادر غیر معتبر... کسانی که در علم رجال، آگاهی نسبی دارند می‌دانند که منابع و مصداری که محدث نوری، دستمایه تألیفات حدیثی خود قرار داده است عمدتاً ضعیف و غیر قابل اعتماد هستند و کثیری از محدثین و رجالین شیعه، چندان ارزشی برای مستندات او قائل نبوده و نیستند

این مطلب را با مراجعه به آثار سایر اندیشمندان علم حدیث مثل **مجلسی و حرّ عاملی و...** می‌توان احراز کرد مثلاً با مراجعه به "وسائل الشیعة" دیده می‌شود محدث سهل‌گیری چون شیخ حرّ عاملی (صاحب وسائل) با همه تساهلی که در مبانی رجالی‌اش دارد کثیری از کتب مورد اعتماد محدث نوری را لایق نقل در "وسائل" ندیده و به این نکته، به روشنی اشاره کرده است (وسائل الشیعة ج ۳۰ ص ۱۵۹)

با این وصف، محدث نوری، همان کتب بعضاً ضعیف و **غیر قابل اعتماد** را در یک مجموعه جمع آوری کرد و "مستدرک الوسائل" نام نهاد (یعنی تدارک ما فات از وسائل) که البته این مستدرک او هیچگاه، جایگاه و شأن اصل (وسائل) را پیدا نکرد همانطور که "جنت‌المأوی" اش ارزش بحار الانوار را پیدا نکرد و اگر در ضمن مجموعه عظیم بحار و در ادامه جلد ۵۳ آن، چاپ نمی‌شد ای بسا بسان "النجم الثاقب" اش متروک و مهجور می‌گشت

۴. گذشته از کلیت ضعف طرق نقل او، در این مورد خاص نیز شک مهمی وجود دارد... در این نقل، ادعا شده حسن بن محمد بن حسن القمی در کتاب تاریخ قم، از کتابی به نام **مونس الحزین** که ادعا شده تألیف شیخ صدوق بوده، این حکایت را نقل می‌نماید در حالی که قدماء و متأخرین، نام چنین کتابی را در زمره آثار شیخ صدوق نقل نکرده‌اند و در لیست کتب شیخ صدوق، کتابی به نام مونس الحزین یا مشابه آن وجود ندارد!

به عنوان مثال در کتاب "حیة رئیس المحدثین الشیخ ابی جعفر محمد بن علی الصدوق" که ذیل جلد اول کتاب من لایحضره الفقیه، چاپ شده است ۲۱۹ تألیف بزرگ و کوچک از جناب شیخ صدوق، ذکر کرده لکن نامی از مونس الحزین نیست و به این ترتیب، **انتساب کتاب** به شیخ، حقیقتاً مورد شک می‌باشد "تاریخ قم" و مؤلف آن نیز مورد تردید هستند و خود محدث نوری نیز ذیل حکایت، ذکر می‌کند که آن را از ترجمه فارسی "تاریخ قم" ذکر کرده و نه اصل آن!

۵. نکته دیگر اینکه تاریخ حکایت همانطور که در اولش ذکر شده ماه رمضان سال ۳۹۳ می‌باشد این در حالی است که به نقل مشهور، شیخ صدوق در سال ۳۸۱ از دنیا رفته‌اند (رجال النجاشی ص ۳۹۲) با این وصف، چطور ممکن است شیخ صدوق، واقعه ای که **۱۲ سال بعد از رحلتش** واقع شده را در کتابی، ذکر کرده باشد؟! این نکته جالب توجه را خود محدث نوری هم متوجه شده و البته سعی کرده خطا را به ناسخ کتاب نسبت داده و مسأله را به تصور خود حل نماید

او مدعی است واقعه در سال ۳۷۳ قمری واقع شده لکن به دلیل شباهت نوشتاری "تسعین" و "سبعین"، اشتیهاً سال ۳۹۳ قمری ضبط شده در حالی که اگر تاریخ ۱۷ رمضان ۳۷۳ را با نرم افزارهای نجومی بررسی کنیم، با روز جمعه یا شنبه، منطبق می‌شود و نه سه شنبه ولی اگر تاریخ ۱۷ رمضان ۳۹۳ را بررسی کنیم منطبق با سه شنبه می‌گردد که همان تاریخ واقعه می‌باشد

۶. افراد مذکور در سند و متن حکایت، به لحاظ رجالی، بعضاً مهمل و **مجهول** هستند و درباره آنان، شرح حالی در کتب معروف رجال، ذکر نشده است به عنوان مثال، خود شخص حسن بن مثله جمکرانی، فردی است که نه در رجال "نجاشی" و نه "کثی" و نه "طوسی" و نه سایر مصادر متداوله رجالیه، خبری از او نیست و کوچکترین شاهی بر **وثاقت** او یافت نشده است با این حساب چگونه می‌توان به نقل فردی ناشناخته که ای بسا **کذاب** بوده باشد اعتبار کرد؟!

۷. از همه ضعف‌های سندی اگر صرف نظر شود اضطراب متن روایت، مشکل دیگری است که مانع مهمی از پذیرش آن می‌باشد چنانچه با نظر علمی و مجهز به درایة الحدیث به این روایت نظر شود مواردی در آن یافت می‌گردد که اکیداً محل تأمل و تردید بوده و پذیرش آنها **ناصواب** و یا دست کم، مشکل می‌باشد:

الف. مشاهده امام مهدی (عج) آن هم با این همه طول و تفصیل و آوردن پیام از جانب ایشان که شما چنین و چنان کنید و به فلان و بهمان بگویید چنین و چنان کنند و... مشابه مفهوم مصطلح نیابت خاصه بوده و با مفهوم **غیبت تامه** در تعارض جدی است بر فرض که اطلاق توقیع غیبت تامه را نپذیریم و آن را مقید به مشاهده همراه با پیام و... کنیم باز هم چاره‌ای نداریم جز تکذیب مدعی چنین مشاهده‌ای که سرشار از **امر و نهی و مطلب اعتقادی** و هم‌سنخ با معنای مصطلح نیابت خاصه می‌باشد

ب. حسن بن مثله جمکرانی بر اساس چه حجت و دلیلی یقین می‌کند که آن پیرمرد، **خضر** (ع) است و آن جوان نیز **امام مهدی** (ارواحنا فداه)؟ بر فرض که آنچه بعدها مشاهده کرده معجزه باشد آیا می‌تواند فی الحال به دیگران بگوید امام (عج) چنین و چنان گفت و چنین و چنان امر نمود؟

ج. حسن بن مسلم از کجا باید بداند که فلان زمین‌اش که در آن کشاورزی می‌کند از زمین‌های برگزیده خداست و نباید در آن کشت کند و چرا باید برای تنبیه او دو فرزندش بمیرند قبل از اینکه به او گفته شود این زمین‌ها مال خداست؟! **فبح عقاب بلا بیان** چه می‌شود؟

د. سید ابوالحسن با چه حجتی، زمین و منافعی را از حسن بن مسلم می‌گیرد؟ آیا **خواب**، دلیل معتبری است که بر اساس آن، زمینی را از کسی به اغفال یا به زور، اخذ کنیم و سپس در **زمین غصبی**، نماز خوانده و دل‌مان هم خوش باشد که اراده امام عصر (عج) را اجرا کرده‌ایم؟!

ه. این جماعتی که نیمه شب درب خانه او را می‌زنند کیستند که تا می‌گویند امام زمانات تو را می‌طلبد حسن بن مثله سریعاً ترتیب اثر داده و آماده می‌شود و آن جوان کیست که **پسان شاهان** بر تختی با فرش نیکو و پشتی خوب، تکیه داده و امر و نهی می‌نماید؟ و...

۸. با همه اشکالات روایی و درایی که در این میان مطرح است لکن به دلیل نقل محدث نوری که بهر حال به عنوان یک عالم، مطرح بوده عده‌ای از فقهاء امامیه به **قصد رجاء** و احتمال اینکه شاید در اینجا خیر و خبری باشد و... به این مسجد تردد کرده و اعمالی را در آن انجام داده‌اند مضاف بر اینکه بعضی از فقهاء در اثبات امور مستحبی به قاعده "تسامح در ادله سنن" معتقد بوده و در چنین اموری، نیاز به تحقیق و تفحص و احراز وثاقت رجال و صحت طریق ندیده‌اند

قطع نظر از اینکه این قاعده چقدر درست است و محققین از فقهاء که آن را **مردود یا محدود به شرایط ضیقی** کرده‌اند (نظیر آیت الله سیستانی و...) چقدر دلایلشان متقن است در هر صورت، به لحاظ اعتقاد به چنین قاعده‌ای و جهاتی از این دست، عده‌ای از مراجع صاحب‌نام (مثل مرحوم گلپایگانی و مرحوم مرعشی نجفی) به مسجد جمکران، رفت و آمد داشته‌اند لکن تا آنجا که نگارنده در منابع مختلف، تفحص کرده است هیچ‌جا از آن بزرگواران نقل نشده که سند جمکران را به اصطلاح علمی، معتبر دانسته و طریق آن را موثق خوانده باشند

شاید بزرگان ما وقتی دیده‌اند مردم به حبّ مولاى غائب (عج) در مسجدی به نام نامی او جمع می‌شوند و متوسل به انوار قدسیه ناحیه مقدسه می‌گردند در ذهن خود چنین **مصلحت** دیده‌اند که همین یک پایگاه را تقویت کرده و مردم را به حضور در اینجا تشویق نمایند بلکه یاد و نام آن خورشید پنهان در وای ابر (روحی فاده) مذکورتر و منتشرتر گشته و در اثر **ظلم ظالمان و غفلت جاهلان**، دچار فراموشی نگردد

ای بسا لحاظات دیگری نیز در این جهت، مؤثر و انگیزه‌ساز بوده لکن با همه این اوصاف، همین حرکت‌های خیرخواهانه (لکن احیاناً نسنجیده و آلوده به مسامحه) که از بعضی بزرگان، سر زده، موجب شده که به مرور زمان، این حالت رجاء و احتمال و عناوین ثانویه، در بین عوام الناس، به حالت **یقین و اعتقاد قطعی و عنوان اولیه** تبدیل گشته و جمکران در مخیله جاهلان به عنوان حرم حضرت حجت (عج) یا محل اختفاء ایشان یا محل ظهورشان یا... تلقی گردیده است!

بارها از عوام، دیده شده که در جلوی درب مسجد، دست بر سینه می‌گذارند و به همان سبکی که در مشهد از صحن حرم، به امام رضا (ع) سلام می‌دهند اینجا نیز به امام زمان (عج) سلام می‌دهند! بسیاری با تصور اینکه عبادت و شب‌زنده‌داری در جمکران، خصوصیت ویژه‌ای دارد و احیاناً موجب **ملاقات** با حضرت صاحب الامر (عج) می‌گردد به مسجد مذکور، مشرف شده و مشغول به برنامه‌هایی می‌شوند که گاهی آنان را از شدت خستگی یا... وارد عوالم خاصی کرده و به آنان احساساتی از قبیل **ملاقات و مشاهده یا سفارت و نیابت** می‌دهد!

برخی دیگر نیز، آن چنان غرق فضائل جمکران می‌شوند که خود را مقید می‌کنند چهل شب چهارشنبه که معلوم نیست چهارشنبه‌اش را از کجای روایت در آورده اند! - به اینجا مشرف شده و بعضاً از راه‌های بسیار دور، رنج سفر را به جان خریده و **اربعین** بگیرند در حالی که در بعضی موارد، کمترین زیارتی از حضرت فاطمه معصومه (س) به جا نمی‌آورند و اگر خیلی لطف کنند مختصری از برنامه‌شان را به حرم **دختر موسی بن جعفر (ع)** اختصاص می‌دهند لکن در نظر جاهلانۀ آنان، اصل بر جمکران است!

مکرراً دیده شده که بعضی عوام، درگاه چاهی که در پشت مسجد، به جهت نامه به حضرت صاحب (عج) حفر شده را بوسیده و دخیل‌ها بسته و بسان حجر الاسود، تبرکاً لمس می‌نمایند! و همین کارهای عوامانه موجب شده که بهترین دستاویز برای **وهن مذهب تشیع** و تحقیر آموزه بلند **انتظار** و تمسخر آن از زبان و قلم افراد **فرقه‌های منحرف** ایجاد شود و شیعه را معتقد به امامی ساکن در چاه، معرفی نمایند

به نظر می‌رسد بزرگان تشیع باید چند نقطه را به **عوام عاشق پیشه و عرفان زده**، توجه دهند:

اول اینکه اینجا یک مسجد است و به همان **عموم شرافت مسجد**، جای عبادت است و ارزشمند اما خصوصیت شرعی و ارزش ویژه ندارد

دوم اینکه دعا برای امام زمان (عج) و سلام و توسل به ایشان نیز بسیار ارزشمند بوده و همه جا خوب است لذا نباید محدوده خاصی برای آن در نظر گرفت و بدون **حجت شرعی**، آن را ویژه کرد

سوم هم اینکه کشف و کرامات و حل مشکلات و شفای مریضان و امثالهم که در مسجد جمکران بعضاً واقع شده نیز دلیل بر صحت اعتبار و اتقان انتساب این مسجد نمی‌شود استجابت دعا و حل مشکل‌ها و رفع گرفتاری‌ها می‌تواند **علل مختلفی** داشته باشد و اگر کسی در جایی، مشکل‌اش حل شد نمی‌تواند آن را لزوماً منتسب به اثر مکان خاص نموده و شرافت آن مکان را اثبات نماید عوامل، مختلف اند و دست خدا نیز در رفع حوائج بندگان‌اش باز می‌باشد مخصوصاً **در مساجد و در حال توسل به امام عصر (عج)**

تذکر: لینک تمامی مطالب فوق، در ابتدای این فایل درج شده است.